

Nederlandse Mededingingsautoriteit

BESLUIT

Nummer 102379_1/52; 102379_2/13; 102379_3/19; 102379_4/25; 102379_5/23

Betreft zaak: Gasvoorwaarden zaak 1

Beslissing op bezwaar tegen het besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit van 27 juni 2006, kenmerk 101929-49, tot eerste vaststelling van de Begrippenlijst Gas, de Transportvoorwaarden Gas - LNB, de Wettelijke taken LNB van algemeen belang, de Allocatievoorwaarden Gas en de Samenwerkingsregeling netbeheerders gas (voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet)

I. Inleiding

1. Op 14 januari 2005 hebben de gezamenlijke netbeheerders bij de directeur van de Dienst uitvoering en toezicht Energie (hierna: directeur DTe)¹ voorstellen ingediend voor de technische voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet.
2. Bij brief van 5 oktober 2005 heeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna te noemen: de Raad) de gezamenlijke netbeheerders verzocht de voorstellen op enkele onderdelen te wijzigen dan wel nader toe te lichten.
3. Bij brief van 3 november 2005 hebben de gezamenlijke netbeheerders een gewijzigd voorstel ingediend en de gevraagde nadere toelichting gegeven.
4. Bij besluit van 27 juni 2006, kenmerk 101929-49, heeft de Raad de Begrippenlijst Gas, de Transportvoorwaarden Gas - LNB, de Wettelijke taken LNB van algemeen belang, de Allocatievoorwaarden Gas en de Samenwerkingsregeling Netbeheerders Gas vastgesteld. Dit betreft een eerste vaststelling van de technische codes op grond van de artikelen 12-12i Gaswet, zoals deze artikelen zijn komen te luiden ingevolge de inwerkingtreding van de I & I-wet² met ingang van 14 juli 2004³. Deze vaststelling is exclusief de zogenaamde

¹ Op 1 juli 2005 is de Wet tot omvorming van het bestuursorgaan van de Nederlandse Mededingingsautoriteit tot zelfstandig bestuursorgaan (Stb. 2005, 172) in werking getreden, waarbij de bevoegdheden van de directeur DTe zijn overgegaan naar de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.

² Wet van 1 juli 2004 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet ter uitvoering van richtlijn nr. 2003/54/EG (PbEG L 176), verordening nr. 1228/2003 (PbEG L 176) en richtlijn nr. 2003/55/EG (PbEG L 176), alsmede in verband met de aanscherping van het toezicht op het netbeheer (Wijziging Elektriciteitswet 1998 en Gaswet in verband met implementatie en aanscherping toezicht netbeheer), Stb. 2004, 330.

³ Koninklijk Besluit van 2 juli 2004, Stb. 2004, 330.

“technische voorschriften”, welke op grond van artikel 12f, tweede lid, Gaswet ter notificatie zijn aangeboden aan de Europese Commissie .

5. Tegen dit besluit zijn de volgende bezwaarschriften ontvangen:
- Gas Transport Services B.V. (hierna te noemen: GTS);
 - a: (eerste) pro forma bezwaarschrift d.d. 10 juli 2006;
 - b: (tweede) bezwaarschrift d.d. 8 augustus 2006;
 - Gasterra B.V.⁴ (hierna te noemen: GasTerra), pro forma bezwaarschrift d.d. 8 augustus 2006;
 - de Vereniging Energie, Milieu en Water (hierna te noemen: VEMW), bezwaarschrift binnengekomen op 9 augustus 2006;
 - RWE Energy Nederland N.V.(hierna te noemen: RWE), bezwaarschrift d.d. 27 juli 2006;
 - EnergieNed, Federatie van Energiebedrijven in Nederland , bezwaarschrift d.d. 8 augustus 2006, als gemachtigde van de hieronder genoemde leden:

De leden van de Sectie Productie

DELTA Energy B.V., E.ON Benelux B.V., Electrabel Nederland, Elsta BV. & Co C.V., ENECO Energy Trade B.V., Essent Energie Productie B.V., N.V. EPZ en N.V. NUON Energy Sourcing;

De leden van de Sectie Handel & Verkoop

BP Energy Marketing, Cogas Energie, DELTA Energy B.V., D-Gas B.V., DONG Netherlands B.V. EON Benelux N.V., Electrabel Nederland Sales B.V., Eneco Energy Trade B.V., EnerMosane N.V., Essent Energy Trading B.V., Essent N.V., Gasterra B.V., Gaz de France, N.V. Rendo, N.V. Nuon Business, N.V. Nuon Energy Sourcing, N.V. ONS Energie, Oxxio Nederland B.V., RWE Energy Nederland N.V., RWE Oibragas N.V. en Statkraft Markets BV.;

hierna gezamenlijk aan te duiden als: EnergieNed

6. GTS, GasTerra, EnergieNed en VEMW zijn in de gelegenheid gesteld het (pro forma) ingediende bezwaarschrift te motiveren. GTS heeft bij brief van 8 augustus 2006 een aanvullend bezwaarschrift ingediend. Bij brieven van 30 augustus 2006 respectievelijk 31 augustus 2006 hebben VEMW en GasTerra de gronden van bezwaar aangevuld. Ook EnergieNed heeft bij brief van 29 augustus 2006 nadere gronden ingediend.
7. Bij brief van 9 augustus 2006 heeft GTS de voorzieningenrechter van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBB) verzocht om schorsing van artikel 2.3.1 Wettelijke Taken LNB van algemeen belang. In artikel 2.3.1 is bepaald dat GTS verplicht is om in verband met de transportzekerheid per 1 januari 2007 transportcapaciteit aan te houden op het landelijk

⁴ Gasunie Trade & Supply B.V. heeft per 1 september 2006 haar naam gewijzigd in GasTerra B.V.

gastransportnet dat voldoende is om aan de gehele binnenlandse vraag naar transportcapaciteit voor gas te voldoen.

8. Bij uitspraak van 12 oktober 2006 heeft de voorzieningenrechter van het CBB de werking van dit artikel geschorst totdat is beslist op het bezwaarschrift van GTS.
9. Op 31 oktober 2006 zijn alle bezwaarmakers verschenen op een hoorzitting ten kantore van de NMa. Hier zijn de gronden van het bezwaar op een aantal punten nader mondeling toegelicht. Van deze hoorzitting is een verslag gemaakt dat op 26 maart 2007 aan partijen is verzonden.
10. Na de hoorzitting heeft de Raad aan TPA Solutions Limited (hierna: TPA) opdracht gegeven om een onderzoek te verrichten naar de werking van artikel 2.1.2a van de Transportvoorwaarden Gas - LNB en artikel 2.3.1. van de Wettelijke taken LNB van algemeen belang. In mei 2007 is door TPA rapport uitgebracht. Op 8 juni 2007 is een afschrift van dit rapport aan partijen verzonden, waarbij de gelegenheid is geboden om binnen drie weken schriftelijk te reageren op het rapport. De Raad heeft schriftelijke reacties ontvangen van GTS, VEMW en EnergieNed.

II. Wettelijk Kader

11. In de onderhavige procedure zijn de volgende wettelijke bepalingen van belang. Dit betreft de artikelen van de Gaswet, zoals deze artikelen zijn komen te luiden na de inwerkingtreding per 13 december 2006⁵ van de Wet van 20 november 2006 tot wijziging van de Gaswet in verband met de maatregelen die nodig zijn ter uitvoering van de verordening (EG) nr. 1775/2005 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 28 september 2005 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten (PbEU L 289)⁶ alsmede de Veegwet EZ 2005⁷.
12. Op grond van artikel 12e, eerste lid, Gaswet zenden de gezamenlijke netbeheerders de eerste maal na inwerkingtreding van dit artikel de voorstellen met betrekking tot de tariefstructuren of de voorwaarden, bedoeld in de artikelen 12a en 12b, aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit binnen zes kalendermaanden na inwerkingtreding van dit artikel.
13. In artikel 12b, eerste lid, Gaswet is bepaald dat met inachtneming van de in artikel 12 bedoelde regels de gezamenlijke netbeheerders aan de raad van bestuur van de

⁵ Koninklijk Besluit van 24 november 2006, Stb. 2006, 621.

⁶ Stb. 2006, 595.

⁷ Stb. 2006, 593.

mededingingsautoriteit een voorstel zenden voor de door hen jegens netgebruikers te hanteren voorwaarden met betrekking tot:

- a. de wijze waarop netbeheerders en afnemers alsmede netbeheerders zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het in werking hebben van de gastransportnetten, het voorzien van een aansluiting op het net en het uitvoeren van transport van gas over het gastransportnet;
- b. de wijze waarop netbeheerders en afnemers alsmede netbeheerders zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het meten van gegevens betreffende het transport van gas en de uitwisseling van meetgegevens;
- c. de kwaliteitscriteria waaraan netbeheerders moeten voldoen met betrekking tot hun dienstverlening;
- d. de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk gastransportnet uitvoering geeft aan de hem op grond van artikel 10a, eerste lid, onderdelen a, b, c, d en g, opgedragen taken;
- e. de regeling van samenwerking tussen de netbeheerders ten aanzien van de uitvoering van de taken als opgenomen in de artikelen 10 en 10a alsmede het waarborgen van het netbeheer van alle netten en het transport van gas in buitengewone omstandigheden.

14. Uit het tweede lid van artikel 12b Gaswet volgt dat in de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, in ieder geval regels worden gesteld omtrent:

- a. de eisen, met inbegrip van veiligheidseisen, waaraan het technisch ontwerp en de exploitatie van leidingen en installaties tenminste moet voldoen voor aansluiting van die leidingen en installaties op het gastransportnet van een netbeheerder en de installaties van een verwant bedrijf dat diensten levert die noodzakelijk zijn voor uitvoering van het transport van gas;
- b. de toedeling van transportcapaciteit, inclusief de transportcapaciteit voor invoer, uitvoer en doorvoer van gas;
- c. de door een netbeheerder aan te houden reservecapaciteit beschikbaar voor transport van gas.

15. Op grond van artikel 12b, lid 2a, Gaswet wordt in de voorwaarden bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, in ieder geval vastgelegd dat:

- a. het transport van gas door het landelijk gastransportnet plaats vindt op basis van een systematiek uitgaande van entry- en exitpunten, waarbij de capaciteit op de entry- en exitpunten door afnemers met een aansluiting op het landelijke gastransportnet en netgebruikers afzonderlijk kan worden gecontracteerd;
- b. de entry- en exitpunten door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet worden vastgesteld op grond van objectieve, transparante en niet-discriminerende voorwaarden en met inachtneming van de belangen van netgebruikers;
- c. de vastgestelde exitpunten worden door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op een voor netgebruikers geschikte wijze gepubliceerd;

- d. de capaciteit op een exitpunt bij voorrang kan worden gecontracteerd door een afnemer die een aansluiting op het landelijke gastransportnet heeft die is gekoppeld aan het desbetreffende exitpunt.
16. Verder bepaalt artikel 12b, derde lid, Gaswet dat in de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, in ieder geval regels worden gesteld omtrent:
- a. de technische specificaties waaraan de netbeheerder tenminste moet voldoen;
 - b. het binnen een redelijke termijn verhelpen van storingen in het transport van gas;
 - c. de klantenservice;
 - d. het voorzien in compensatie bij ernstige storingen;
 - e. de betalingsvoorwaarden, die in elk geval inhouden dat een vordering tot betaling van een schuld van een afnemer ter zake van geleverde diensten als bedoeld in artikel 12a wordt gedaan binnen twee jaren nadat de vordering opeisbaar is geworden en dat bij gebreke daarvan de vordering vervalt. Een vordering vervalt niet binnen twee jaren, indien het uitblijven van bedoelde vordering, een onjuiste vordering daaronder begrepen, het rechtstreekse gevolg is van een daartoe gerichte opzettelijke gedraging van de afnemer.
17. In artikel 12d, eerste lid, Gaswet is bepaald dat de gezamenlijke netbeheerders overleg voeren met representatieve organisaties van netgebruikers op de gasmarkt over de voorstellen met betrekking tot de tariefstructuren en de voorwaarden, bedoeld in de artikelen 12a, 12b en 12c, eerste lid.
18. Uit het tweede lid van artikel 12d Gaswet volgt dat in de voorstellen die aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit worden gezonden, de gezamenlijke netbeheerders aangeven welke gevolgtrekkingen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die de organisaties, bedoeld in het eerste lid, naar voren hebben gebracht.
19. In artikel 12f, eerste lid, Gaswet is bepaald dat de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit de tariefstructuren en de voorwaarden vaststelt met inachtneming van:
- a. het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders als bedoeld in artikel 12a, 12b of 12c en de resultaten van het overleg, bedoeld in artikel 12d;
 - b. het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de gasvoorziening;
 - c. het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt;
 - d. het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van netgebruikers;
 - e. het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders, en
 - f. het belang van het op een objectieve, transparante en niet-discriminatoire wijze in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet en op een wijze die de kosten weerspiegelt;

- g. de in artikel 12 bedoelde regels;
- h. de verordening.

20. Uit het tweede lid van artikel 12f volgt dat de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit de voorwaarden niet vaststelt dan nadat hij zich ervan vergewist heeft dat de voorwaarden de interoperabiliteit van de netten garanderen en objectief, evenredig en niet discriminatoir zijn, alsmede voor zover dat op grond van de notificatierichtlijn noodzakelijk is, aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen in ontwerp zijn meegedeeld en de van toepassing zijnde termijnen, bedoeld in artikel 9 van richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG L 204), zijn verstreken.
21. Op grond van artikel 12f, derde lid, Gaswet geldt dat indien een voorstel als bedoeld in artikel 12a, 12b of 12c naar het oordeel van de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit in strijd is met het belang, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, c, d, e of f, met de regels, bedoeld in het eerste lid, onderdelen g en h of met de eisen, bedoeld in het tweede lid, de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit de gezamenlijke netbeheerders opdraagt het voorstel onverwijld zodanig te wijzigen dat deze strijd wordt opgeheven. Artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) is van overeenkomstige toepassing.
22. Verder is in artikel 12f, vierde lid, Gaswet geregeld dat indien de gezamenlijke netbeheerders niet binnen vier weken het voorstel wijzigen overeenkomstig de opdracht van de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit, bedoeld in het derde lid, de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit de tariefstructuren of de voorwaarden vaststelt onder het aanbrengen van zodanige wijzigingen dat deze in overeenstemming zijn met de belangen, bedoeld in het eerste lid, onderdelen b tot en met f, met de regels, bedoeld in het eerste lid, onderdelen g en h en met de eisen, bedoeld in het tweede lid.
23. In artikel 12i, eerste lid, Gaswet is bepaald dat de tariefstructuren en de voorwaarden in werking treden op een door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit te bepalen datum en gelden voor onbepaalde tijd. Op grond van het tweede lid van artikel 12i Gaswet wordt van de besluiten betreffende de vaststelling van de tariefstructuren en de voorwaarden alsmede de wijziging daarvan mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

III. Overzicht van de gronden van bezwaar

Bezwaargronden GTS

24. GTS heeft twee verschillende bezwaarschriften ingediend tegen het bestreden besluit van 27 juni 2006. Het eerste bezwaarschrift dateert van 10 juli 2006 en is ingediend door de gemachtigde van GTS, de heer mr. E.H. Pijnacker Hordijk. Dit bezwaarschrift richt zich tegen artikel 2.3.1. van de Wettelijk taken LNB van algemeen belang, artikel 2.1.2a van de Transportvoorwaarden Gas - LNB en het verplaatsen van artikel 5.1.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB naar hoofdstuk 2 van deze Transportvoorwaarden Gas - LNB.
25. Daarnaast heeft GTS separaat een tweede bezwaarschrift d.d. 8 augustus 2006 ingediend tegen het bestreden besluit. Dit bezwaarschrift richt zich tegen het opnemen van een Title Transfer Facility in de codes, de dienst kwaliteitsconversie en het opleggen van een aantal publicatieverplichtingen, zoals neergelegd in de Transportvoorwaarden Gas - LNB.
26. Het voorgaande levert de volgende bezwaren van GTS op.

Reserveringsverplichting (artikel 2.3.1 Wettelijke taken LNB van algemeen belang)

27. De bestreden bepaling verplicht GTS om capaciteit te reserveren op het landelijk transportnet ten behoeve van binnenlandse verbruikers. GTS merkt op dat hiermee wordt beoogd om de transportzekerheid te waarborgen voor de Nederlandse eindverbruikers.
28. GTS stelt zich op het standpunt dat er zowel in Europese als in nationale regelgeving geen wettelijke basis kan worden aangetroffen om een dergelijke reserveringsverplichting ten gunste van binnenlandse eindverbruikers op te leggen aan de landelijk netbeheerder. In het bijzonder merkt GTS op dat de reserveringsverplichting een verboden discriminatie naar nationaliteit oplevert, waarvoor geen objectieve rechtvaardigingsgrond valt aan te wijzen.
29. Ook meent GTS dat de reserveringsverplichting het huidige wettelijk kader inzake het waarborgen van de leveringszekerheid volledig doorkruist en ondergraaft.
30. GTS merkt op dat de instelling van een reserveringsverplichting een draagkrachtige motivering ontbeert. Bovendien leidt de verplichting naar het oordeel van GTS tot zowel aantoonbaar onevenredige gevolgen voor de landelijk netbeheerder als een onevenredige benadeling van buitenlandse afnemers. Daarnaast geeft GTS aan dat de reserveringsverplichting onuitvoerbaar is omdat de bepalingen niet voldoen aan de vereisten inzake duidelijkheid, transparantie en controleerbaarheid. Dit levert volgens GTS strijd op met artikel 3, tweede lid, van de Tweede Gasrichtlijn.

Anti-gijzelingsbepaling (artikel 2.1.2a Transportvoorwaarden Gas - LNB)

31. GTS merkt op dat de bepaling erop neer lijkt te komen dat GTS moet handelen alsof de door een shipper op een bepaald exitpunt gecontracteerde capaciteit rehtens toekomt aan een of

meerdere bepaalde eindgebruikers, zelfs al is GTS niet bekend met de identiteit van de eindgebruikers(s) die de desbetreffende shipper achter het exitpunt belevt. Op deze wijze wordt beoogd om gijzeling van exitcapaciteit door shippers tegen te gaan.

32. GTS stelt zich evenwel op het standpunt dat een dergelijk gijzelingsrisico zich in de praktijk niet voordoet, reden waarom GTS concludeert dat het bestreden besluit op dit punt niet wordt gedragen door een draagkrachtige motivering.

Verplaatsing van artikel 5.1.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB naar hoofdstuk 2 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB

33. In het gewijzigde voorstel van de gezamenlijk netbeheerders is een artikel 5.1.3 opgenomen, waarin is geregeld dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet transportcapaciteit en capaciteit voor kwaliteitsconversie toewijst aan geïnteresseerden op basis van transparantie, non-discriminatie en efficiënt gebruik van het landelijk gastransportnet.
34. GTS geeft aan dat de Raad in het bestreden besluit artikel 5.1.3. heeft verplaatst naar hoofdstuk 2 van de Transportvoorwaarden. Het gevolg hiervan zou volgens GTS zijn dat zij de afwijkingsbevoegdheid van artikel 5.1.7 niet meer kan hanteren bij de toewijzing van transportcapaciteit en capaciteit voor kwaliteitsconversie. Hierbij is van belang dat artikel 5.1.7. voor GTS een basis biedt om zogenaamde "leerjaren" te introduceren. Hieronder wordt verstaan dat extra flexibiliteit aan shippers wordt verleend ten behoeve van leveringen aan eindverbruikers bij de reallocatie van transportcapaciteit over exitpunten.
35. GTS merkt op dat de Raad zich in het bestreden besluit op het standpunt zou hebben gesteld dat de flexibiliteit van de leerjaren niet meer nodig is omdat ten gevolge van de reserveringsverplichting als bedoeld in artikel 2.3.1. (Wettelijke taken LNB van algemeen belang) de shipper niet meer tijdig transportcapaciteit behoeft te contracteren.
36. Daarnaast merkt GTS op dat nu de gascodes per 29 juni 2006 in werking zijn getreden, GTS thans in strijd handelt met de Transportvoorwaarden omdat het reeds van kracht zijnde leerjaar 2006 daarmee onverenigbaar is.

Title Transfer Facility (Begrippenlijst, artikel 4.2.2.3 en artikel 7.3 Transportvoorwaarden Gas - LNB)

37. GTS meent dat het TTF niet in de gasvoorwaarden thuishoort en stelt dat de Raad het TTF derhalve ten onrechte in de artikelen 4.2.2.3 en 7.3 van de Transportvoorwaarden Gas-LNB en in de Begrippenlijst onderdeel laat uitmaken van de Gasvoorwaarden. GTS stelt dat artikel 12b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Gaswet onmiskenbaar ziet op het fysieke gastransport. Het TTF betreft daarentegen een virtueel punt voor de handel in gas. Dit laatste is slechts een administratief proces dat geen invloed zou hebben op het fysieke gastransport,

reden waarom het TTF naar het oordeel van GTS buiten de reikwijdte van artikel 12b Gaswet valt. Het feit dat TTF een virtueel punt is voor handel in gas wordt volgens GTS extra benadrukt door het ontbreken van TTF in de TarievenCode.

38. GTS merkt verder op dat de Raad in het bestreden besluit heeft overwogen dat het uitvoeren van het TTF deel uitmaakt van de marktfaciliterende taak van GTS. Het faciliteren van de markt is echter volgens GTS geen taak die op haar rust ingevolge artikel 10 en 10a van de Gaswet, zodat dit niet in de gasvoorwaarden moet worden opgenomen.
39. GTS stelt zich daarnaast op het standpunt dat de Raad in casu zijn bevoegdheid als bedoeld in artikel 12f, eerste en derde lid, zou hebben overschreden omdat de Raad is afgeweken van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders op basis van overwegingen die uitdrukking geven aan wat de Raad wenselijk acht. Gegeven echter het toetsingskader van artikel 12f Gaswet heeft de Raad als het gaat om gasvoorwaarden volgens GTS niets te wensen, doch dient hij het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders slechts te toetsen aan artikel 12f, eerste en tweede lid, Gaswet.
40. GTS stelt dat de Raad ten onrechte in artikel 7.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB het elektronisch bulletinboard⁸ zou hebben opgenomen. GTS merkt op dat het elektronisch bulletinboard niets van doen heeft met het TTF en dat het bepaalde in artikel 7.3 er op lijkt aan te sturen dat GTS zelf een gasbeurs gaat exploiteren op de marktplaats TTF. Om deze reden concludeert GTS dat de Raad met het opnemen van artikel 7.3 zijn bevoegdheid zou hebben overschreden, ook indien er veronderstellenderwijs van zou worden uitgegaan dat de bevoegdheid tot het vaststellen van regels over het TTF al zou bestaan.

Kwaliteitsconversie (paragraaf 2.2 Transportvoorwaarden Gas - LNB)

41. GTS maakt bezwaar tegen het verzoek van de Raad om binnen zes maanden een wijzigingsvoorstel in te dienen voor de voorwaarden waaronder de dienst kwaliteitsconversie op de markt wordt aangeboden. Primair omdat de Raad zijn bevoegdheid zou hebben overschreden door in het bestreden besluit te overwegen dat het gewijzigde voorstel van de gezamenlijke netbeheerders niet in overeenstemming is met de wensen van de Raad. GTS stelt dat er geen wettelijke grondslag bestaat om aan de gezamenlijke netbeheerders op te dragen te voldoen aan de wensen van de Raad.
42. Daarnaast heeft GTS bezwaren omdat zij wil voorkomen dat verbruikers niet efficiënt met de schaarse kwaliteitsconversie zullen omgaan. Om deze reden streeft GTS naar een systeem

⁸ Dit is een hulpmiddel voor shippers om diensten (zoals transportcapaciteit en capaciteit voor kwaliteitsconversie) die zij bij GTS hebben ingekocht maar bij nader inzien toch niet meer of niet meer geheel nodig hebben, op de secundaire markt te verhandelen.

waarbij de verbruiker de feitelijke kosten betaalt. De Raad hanteert echter het beginsel van socialiseren van de kosten, zodat ook niet-gebruikers van kwaliteitsconversie voor de dienst betalen. Op deze wijze zou echter aan marktpartijen geen enkele prikkel worden gegeven om efficiënt met kwaliteitsconversie om te gaan.

43. Een ander bezwaar van GTS inzake kwaliteitsconversie is dat de Raad in het bestreden besluit kwaliteitsconversie als een "systeemdienst" bestempelt, maar dat onduidelijk zou zijn wat daarmee wordt bedoeld nu deze term niet voorkomt in de Gaswet. Om deze reden zet GTS er vraagtekens bij of de Raad wel binnen het raamwerk van de artikelen 12b en 12f Gaswet is gebleven.

Publicatieverplichtingen (hoofdstuk 6 Transportvoorwaarden Gas - LNB)

44. GTS maakt bezwaar tegen de volgende elementen uit artikel 6.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB.
45. Artikel 6.3 aanhef sub a en sub b zien allebei op publicatie van een opsomming en een beschrijving van alle entry- en exitpunten op de website van GTS. Door deze verplichting in twee verschillende bepalingen op te nemen kan volgens GTS verwarring ontstaan, reden waarom GTS de Raad verzoekt onderdeel a en b samen te voegen.
46. GTS meent dat de Raad de verplichting, neergelegd in artikel 6.3 aanhef sub c, om historische gegevens met betrekking tot kwaliteitsconversie te publiceren, dient te schrappen omdat de Raad in een eerder stadium zou hebben toegezegd dat GTS deze gegevens niet hoeft te publiceren.
47. GTS stelt zich op het standpunt dat het, mede gelet op artikel 5.2.2 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB, niet zinvol zou zijn om gegevens te publiceren die zien op een periode langer dan drie maanden vooruit.
48. Daarnaast merkt GTS op dat de Raad in artikel 6.3, laatste alinea, ten onrechte zou hebben voorgeschreven dat ter bescherming van vertrouwelijke gegevens in bepaalde gevallen gegevens van verschillende punten dienen te worden opgeteld. Dit zou in strijd zijn met artikel 6, vijfde lid, van de Europese Verordening dat geen ruimte zou bieden voor de in het bestreden besluit vastgestelde methode. Ook zou dit niet consistent zijn met de eigen gedragslijn van de Raad, zoals ingezet met de Richtlijnen Gastransport 2005. Bovendien zou door deze handelswijze informatie verloren gaan en zou het effect hiervan zijn dat GTS is gedwongen om toch vertrouwelijke gegevens te publiceren omdat de vertrouwelijke gegevens gemakkelijk zouden zijn te herleiden.

Bezwaargronden EnergieNed

49. EnergieNed maakt namens de elektriciteitsproducenten, verenigd in de Sectie Productie, en namens de gashandelaren, verenigd in de Sectie Handel & Verkoop, bezwaar tegen een aantal onderdelen van het bestreden besluit.

1. Stuurinformatie

50. EnergieNed merkt op dat een shipper zijn taak alleen doelmatig kan uitvoeren als hij over actuele informatie kan beschikken over het gebruik van zijn afnemers. In het aanvullend bezwaarschrift d.d. 29 augustus 2006 voegt EnergieNed hieraan nog toe dat pas tot afbouw van stuurinformatie kan worden overgegaan nadat de stuurinformatie aantoonbaar is verbeterd. EnergieNed stelt voor om de inwerkingtreding van de afbouw uit te stellen tot het jaar 2008, dan wel totdat is aangetoond dat de shippers kunnen werken met de aangepaste stuurinformatie.

2. Kwaliteitsconversie (artikel 2.2.2 Transportvoorwaarden Gas - LNB)

51. EnergieNed maakt bezwaar tegen het toewijzen van capaciteit voor kwaliteitsconversie via het "First come, first served"-principe en meent dat het bestreden besluit innerlijk tegenstrijdig is omdat paragraaf 2.4 Transportvoorwaarden Gas - LNB bepaalt dat een netbeheerder bij schaarste aan transportcapaciteit en capaciteit voor kwaliteitsconversie overeenkomstig het use-it-or-lose-it principe dient te handelen.
52. EnergieNed merkt op dat het "First come, first served"-principe ook in strijd is met de taak van de netbeheerder van het landelijk transportnet om op grond van artikel 12b, eerste lid, sub a, artikel 12f, eerste lid, en artikel 10a, eerste lid, sub c Gaswet gebruikers aan te bieden om het gas dat zij hem aanbieden voor transport door bijmenging in een overeengekomen kwaliteit en samenstelling te brengen. Bovendien zou het "First come, first served"-principe niet zijn te verenigen met de belangen, neergelegd in artikel 12f, eerste lid Gaswet.

Bezwaargronden RWE⁹

Allocatiemechanisme (aansluitingen achter het exitpunt)

53. RWE stelt zich op het standpunt dat onduidelijk is welk allocatiemechanisme wordt bedoeld in het bestreden besluit. RWE vindt dat grootverbruikers achter OV-gossen op gelijke manier behandeld moeten worden als grootverbruikers achter industriële gossen. Dit houdt onder

⁹ RWE wordt in deze zaak ook door EnergieNed (bezwaarmaker namens de elektriciteitsproducenten en gashandelaren) vertegenwoordigd.

andere in dat grootverbruikers vooraf opgeven hoeveel capaciteit zij maximaal zullen afnemen gedurende hun contractperiode.

Stuurinformatie en dagallocatie

54. RWE is van mening dat de stuurinformatie dermate nauwkeurig moet zijn dat shippers kunnen voldoen aan het geldende balanceringsregime en daarbij slechts een beperkt risico op boetes lopen. Een shipper dient volgens RWE niet slechts informatie over een bepaalde groep grootverbruikers, maar over de totale afname te verkrijgen. Allocaties per actieve marktpartij blijken namelijk in de praktijk uitsluitend waarde te hebben voor een dominante shipper.

Bezwaargronden GasTerra B.V.

55. GasTerra maakt bezwaar tegen de allocatie van de kosten van kwaliteitsconversie. Gasterra stelt dat de Raad in het bestreden besluit ten onrechte zou hebben bepaald dat de kosten van kwaliteitsconversie door middel van een opslag op de transporttarieven uitsluitend in rekening worden gebracht over de laagcalorische exit-punten. Volgens GasTerra is deze overweging¹⁰ in strijd met de Tarievenscode Gas, het discriminatieverbod, neergelegd zowel in artikel 12f tweede lid, Gaswet als in artikel 18, eerste lid, van de Transmissieverordening, alsmede met het motiverings-, het zorgvuldigheids- en het evenredigheidsbeginsel.

Bezwaargronden VEMW

56. VEMW heeft op een groot aantal individuele punten bezwaren aangevoerd tegen het bestreden besluit. Deze punten worden separaat weergegeven bij de beoordeling van de bezwaren van VEMW.

IV. Beoordeling ontvankelijkheid

57. Uit artikel 61, eerste en derde lid, van de Gaswet, gelezen in onderlinge samenhang met artikel 7:1, eerste lid, van de Awb volgt dat alleen een belanghebbende kan worden ontvangen in de bezwaren tegen het bestreden besluit tot vaststelling van de Technische Codes Gas (hierna aan te duiden als: TC). Om deze reden wordt op de bezwaren slechts ingegaan indien en voor zover de ingediende bezwaren ontvankelijk zijn.
58. De Raad ziet in de bezwaren van EnergieNed, RWE en GasTerra aanleiding om te onderzoeken in hoeverre zij kunnen worden aangemerkt als individueel belanghebbende bij onderhavig besluit tot vaststelling van de TC.

Belanghebbendevereiste

¹⁰ Randnummer 85 van het bestreden besluit.

59. Een besluit tot vaststelling van de TC dient te worden aangemerkt als een algemeen verbindend voorschrift. Inherent aan een dergelijke algemene regeling is dat deze in zijn werking een onbepaalde hoeveelheid partijen raakt. Op grond van de Awb staat voor belanghebbenden bezwaar en beroep open tegen beschikkingen en niet tegen algemeen verbindende voorschriften.
60. Op deze bestuursrechtelijke hoofdregel maakt artikel 61, derde lid, van de Gaswet een uitzondering door tegen enkele specifiek genoemde algemeen verbindende voorschriften - waaronder een besluit genomen op grond van artikel 12b Gaswet, in het onderhavige geval de TC - voor belanghebbenden bezwaar en beroep mogelijk te maken.
61. In artikel 1:2, eerste lid, van de Awb is bepaald dat onder belanghebbende dient te worden verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Uit de wetsgeschiedenis en de rechtspraak volgt dat dit impliceert dat er sprake moet zijn van een "eigen belang" dat "objectief bepaalbaar", "actueel" en "persoonlijk" is. In de Memorie van Toelichting bij artikel 1:2 van de Awb¹¹ is dat als volgt verwoord:
- "Maar ook een persoon van wie gezegd wordt dat hij enig belang heeft, doch die zich op dat punt niet onderscheidt van grote aantallen anderen, kan niet worden beschouwd als een persoon met een rechtstreeks belang."*
62. Een persoonlijk belang vereist derhalve dat het bij het besluit betrokken belang zodanig moet zijn dat de bezwaarmaker zich daarmee in rechtens voldoende mate onderscheidt van anderen, zodat sprake is van een kenmerkend en individueel belang.
63. De Raad meent dat nu het in casu gaat om een uitzondering op de in de Awb vastgelegde hoofdregel dat tegen algemeen verbindende voorschriften geen beroep openstaat, dit niet kan wegnemen dat het belanghebbende-begrip zoals geformuleerd in de Awb en zoals nader uitgewerkt in jurisprudentie, onverkort moet worden toegepast. Voor deze opvatting vindt de Raad steun in de uitspraak van het CBB van 6 juli 2005¹², waarbij een vergelijkbare casus aan de orde was. Het ging daar om een beroep gericht tegen een besluit tot wijziging van de TarievenCode Elektriciteit. In deze uitspraak is het volgende overwogen:

"Om als belanghebbende in de zin van artikel 1:2, eerste lid, van de Awb te kunnen worden aangemerkt, dient sprake te zijn van een individueel of persoonlijk belang dat bij het besluit waartegen voorziening wordt gevraagd, is betrokken. Hiertoe is vereist dat degene die de

¹¹ PG AWB I, p. 148.

¹² Uitspraak met kenmerk: AWB 04/ 219, 04/ 227, 04/ 228 en 04/ 229 (GEM Westeraam Beheer B.V./ GEM Westeraam Elst C.V., de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Shell Nederland Raffinaderij B.V./ Shell Nederland Chemie B.V.).

voorziening vraagt, zich bij het door het besluit in zijn belang geraakt worden in voldoende mate onderscheidt van anderen, zulks op basis van relevante feiten en omstandigheden.”

RWE en GasTerra

64. Bij de behandeling van de bezwaarschriften van RWE en GasTerra is bij de Raad de vraag gerezen in hoeverre zij beschikken over een zodanig onderscheidend belang dat zij kunnen worden geacht belanghebbende te zijn als bedoeld in artikel 1:2, eerste lid, Awb.
65. Bij brieven van 28 oktober 2005 is aan RWE en GasTerra verzocht op de hoorzitting d.d. 31 oktober 2006 gemotiveerd aan te geven op welke gronden zij in het licht van voornoemde uitspraak van het CBB van 6 juli 2005 menen belanghebbende te zijn in de zin van artikel 1:2, eerste lid, van de Awb.
66. Van RWE is geen eigen zienswijze ontvangen die ingaat op het onderscheidende karakter van haar eigen belang. De Raad gaat ervan uit dat RWE heeft beoogd om zich ter zake te refereren aan het gemeenschappelijke standpunt van EnergieNed, zoals dat op de hoorzitting van 31 oktober 2006 is uitgesproken.
67. Bij brief van 6 oktober 2006 en tijdens de hoorzitting op 31 oktober 2006 heeft GasTerra aangegeven dat zij wel als belanghebbende in de zin van artikel 1:2 Awb dient te worden aangemerkt omdat de groep shippers, waar zij deel van uitmaakt, een bepaalbare groep is.
68. In haar bezwaarschrift heeft GasTerra aangegeven voornamelijk laagcalorisch gas uit het Groningerveld te betrekken en doordat het afnemen van laagcalorisch gas (L-gas) ten opzichte van hoogcalorisch gas (H-gas) onaantrekkelijk wordt gemaakt, zou GasTerra onevenredig in haar belangen worden geschaad. Ter toelichting heeft GasTerra tijdens de hoorzitting aangegeven dat al het L-gas dat via het landelijke net wordt geleverd afkomstig is van de inkoopportefeuille van GasTerra. GasTerra geeft aan dat het met name de levering van dit oorspronkelijke L-gas is waarvoor het bestreden besluit negatief en discriminerend uitpakt. Het bestreden besluit bepaalt immers dat de kosten van kwaliteitsconversie uitsluitend voor de laag calorische exitpunten in rekening worden gebracht. Dit brengt onmiskenbaar mee dat L-gas ten opzichte van H-gas duurder wordt. GasTerra stelt hierdoor rechtstreeks in haar belang te worden geraakt.
69. In reactie daarop stelt de Raad vast dat de TC normen bevat die zich rechtstreeks richten tot de netbeheerders, welke groep derhalve als normadressaat is aan te merken. Omdat de groep netbeheerders bovendien bepaalbaar is, moet de conclusie luiden dat een individuele

netbeheerder als lid van deze groep belanghebbende is ter zake van een besluit tot vaststelling van de TC¹³.

70. De normen van de TC hebben indirect ook effect jegens partijen met wie de netbeheerders handelen. Dit betreft afnemers en netgebruikers, waaronder is te verstaan: shippers¹⁴ en leveranciers. De Raad merkt echter op dat niet kan worden gezegd dat shippers zouden moeten worden gezien als een bepaalde groep van netgebruikers. Momenteel staan circa 65 netgebruikers bij GTS geregistreerd als shipper¹⁵. Er bestaat weliswaar een registratieplicht voor shippers, maar dat maakt deze groep nog geen bepaalde groep. Iedere netgebruiker heeft namelijk de mogelijkheid zich te laten registreren als shipper¹⁶. De Raad stelt voorts vast dat de TC in zijn werking de collectieve belangen van de onbepaalde groep shippers raakt. Tegen deze achtergrond moet thans worden beoordeeld in hoeverre individuele shippers belanghebbende kunnen zijn bij een besluit dat de collectieve belangen van een onbepaalde groep van netgebruikers beoogt te regelen.
71. De Raad concludeert, gelet op de eerdergenoemde uitspraak van het CBB van 6 juli 2005, dat GasTerra en RWE bij gebreke van een onderscheidend belang geen belanghebbenden kunnen zijn ter zake van het bestreden besluit tot vaststelling van de TC, waarbij primaire collectieve belangen aan de orde zijn, nu zij onderdeel uitmaken van de onbepaalde groep shippers; evenmin is gebleken dat GasTerra en RWE anderszins zich in voldoende mate onderscheiden van anderen die door het bestreden besluit worden geraakt, zodat kan niet kan worden gezegd dat zij worden geraakt in een individueel belang. De Raad concludeert dan ook dat de bezwaren van GasTerra en RWE niet-ontvankelijk zijn.
72. Ten aanzien van het bezwaar van GasTerra komt daar nog eens bij dat de gronden uitsluitend zijn gericht tegen de allocatie van de kosten van kwaliteitsconversie. Het bestreden besluit betreft echter de vaststelling van de technische voorwaarden waaronder de dienst kwaliteitsconversie wordt aangeboden. Deze voorwaarden zijn neergelegd in paragraaf 2.2 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB. Randnummer 85 van het bestreden besluit is een overweging die ten grondslag ligt aan het bestreden besluit en die geen onderdeel uitmaakt van het dictum van het besluit. Hierin is derhalve niets geregeld over de kosten die

¹³ Uitspraak van het CBB van 11 juli 2007, AWB 05/359 en AWB 05/389.

¹⁴ Een partij die ten behoeve van het transport van gas door het landelijk gastransportnet een overeenkomst met de netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft gesloten, dan wel een partij met een shipperserkenning (Begrippenlijst Gas).

¹⁵ <http://www.gastransportservices.nl/content/documents/shippers/606831.pdf>.

¹⁶ Zie hoofdstuk 3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB.

kunnen worden toegerekend aan de dienst kwaliteitsconversie¹⁷. De daaraan toe te rekenen kosten worden uitsluitend geregeld in paragraaf 3.5.1. van de TarievenCode Gas. De bezwaren van GasTerra moeten daarom worden geacht te zijn gericht tegen de TarievenCode Gas en derhalve niet tegen het onderhavige bestreden besluit. Ook op deze grond is het bezwaar van GasTerra niet-ontvankelijk.

EnergieNed

73. EnergieNed heeft in het bezwaarschrift en ter zitting aangegeven dat zij bezwaar maakt namens een aantal elektriciteitsproducenten en gashandelaren, zoals genoemd in bijlage 1 van haar bezwaarschrift.¹⁸ EnergieNed treedt hier derhalve op als procesgemachtigde van de hiervoor bedoelde producenten en handelaren, welke als procespartij in deze procedure moeten worden aangemerkt. Van het behartigen van een in de statuten van EnergieNed omschreven algemeen of collectief belang in de zin van artikel 1:2, derde lid, van de Awb is geen sprake, zodat de rechtspersoon EnergieNed zelf geen procespartij is.
74. Omdat de producenten en handelaren in deze procedure optreden als procespartij, dient voor iedere individuele producent en handelaar separaat te worden beoordeeld in hoeverre deze partij beschikt over een onderscheidend belang. EnergieNed heeft als gemachtigde op de hoorzitting opgemerkt dat producenten en handelaren belanghebbende zijn bij het bestreden besluit omdat zij allen afhankelijk zijn van de in het bestreden besluit aangeduide stuurinformatie. Bovendien is voor deze partijen de kwaliteitsconversie van belang. Dit belang zou zich onderscheiden van het belang van GasTerra en een aantal andere overkoepelende ondernemingen in de Sectie Productie en de Sectie Handel & Verkoop. De Raad stelt derhalve vast dat het bezwaarschrift, ingediend door EnergieNed, beoogt om individuele producenten en handelaren op te laten komen voor de collectieve belangen van deze personen.
75. De Raad merkt op dat voor de belanghebbendheid van elektriciteitsproducenten en gashandelaren hetzelfde beoordelingskader geldt, zoals omschreven in randnummers 69-71 van dit besluit. Daarbij stelt de Raad vast dat de producenten en handelaren een grote, in samenstelling wisselende, en daarmee onbepaalbare groep van netgebruikers zijn. De in randnummer 5 van het bezwaarschrift genoemde partijen (de leden van de Sectie Productie en de leden van de Sectie Handel en Verkoop van EnergieNed) behoren niet tot een bepaalbare groep van netgebruikers waarvan is gebleken dat zij zich in voldoende mate zouden onderscheiden van anderen die door het bestreden besluit geraakt worden. De Raad

¹⁷ Dit laat onverlet dat in de eerste zin van randnummer 85 ten onrechte is overwogen dat in het besluit op bezwaar van de Tarievencode Gas is aangegeven dat de kosten van kwaliteitsconversie als een opslag op de exittarieven van de laagcalorische exitpunten in rekening zullen worden gebracht, zodat deze zin als niet geschreven moet worden beschouwd.

¹⁸ Bezwaarschrift EnergieNed, Sectie Productie en sectie Handel & Verkoop, d.d. 8 augustus 2006, bijlage 1

concludeert daarom dat deze partijen niet-ontvankelijk zijn in hun bezwaren.

GTS en VEMW

76. De Raad stelt vast dat GTS en VEMW belanghebbenden zijn als bedoeld in artikel 1:2 van de Awb en dat de door hen ingediende bezwaarschriften tijdig zijn ingediend. De Raad acht derhalve VEMW en GTS ontvankelijk in hun bezwaren.

V. Inhoudelijke beoordeling van de bezwaren

A. Het beoordelingskader in bezwaar

77. In artikel 7:11, eerste lid, Awb is bepaald dat op de grondslag van de ingediende bezwaren een heroverweging van het bestreden besluit plaatsvindt. Dit maakt een analyse van het van toepassing zijnde wettelijk kader noodzakelijk, in het bijzonder van het bepaalde in artikel 12f Gaswet.
78. Op grond van artikel 12b Gaswet dienen de gezamenlijke netbeheerders een voorstel tot vaststelling van de technische voorwaarden bij de Raad in te dienen. In artikel 12f Gaswet is geregeld dat de Raad met inachtneming van dit voorstel alsmede met de resultaten van het overleg met representatieve organisaties van netgebruikers en een aantal nader in het artikel opgesomde belangen de technische voorwaarden vaststelt. De Raad is derhalve bevoegd tot vaststelling van de technische voorwaarden. Deze bevoegdheid is zo vormgegeven dat indien de Raad tot de slotsom komt dat het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders in strijd is met de belangen als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, Gaswet hij de gezamenlijke netbeheerders kan opdragen het voorstel zodanig te wijzigen dat deze strijd wordt opgeheven. Indien het voorstel niet overeenkomstig de opdracht van de Raad wordt gewijzigd, is de Raad bevoegd en verplicht om de technische voorwaarden vast te stellen onder het aanbrengen van zodanige wijzigingen dat deze in overeenstemming zijn met de in artikel 12f, eerste lid, genoemde belangen.
79. Uit het wettelijk stelsel volgt dat bij de vaststelling van de technische voorwaarden een gewichtige plaats is ingeruimd voor het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De inhoud van dit voorstel is voor een groot deel leidend voor de door de Raad vast te stellen voorwaarden. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders is echter niet doorslaggevend omdat naast het voorstel ook rekening moet worden gehouden met in de wet genoemde belangen. Binnen het systeem van de Gaswet zijn deze belangen nevensgeschikt aan het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De Raad merkt op dat deze belangen abstract zijn omschreven, zodat de Raad bij de invulling daarvan een zekere beoordelingsvrijheid toekomt. De reikwijdte van de bevoegdheid van de Raad tot vaststelling van de technische voorwaarden wordt derhalve niet alleen bepaald door het voorstel van gezamenlijke

netbeheerders, maar eveneens door de wijze waarop de Raad redelijkerwijs invulling mag geven aan de in artikel 12f, eerste lid, Gaswet opgesomde belangen.

80. Met inachtneming van het voorgaande zal de Raad de bezwaren van GTS en VEMW behandelen.

B. Beoordeling van de bezwaren van GTS

Reserveringsverplichting (artikel 2.3.1. Wettelijke taken LNB van algemeen belang)

81. In het bestreden besluit heeft de Raad overwogen dat door de internationalisering van het gastransport de druk op de transportcapaciteit van het landelijk gastransportnet zal toenemen. Dit uit zich in een toename van behoefte aan transportcapaciteit ten behoeve van export en transit. Aangegeven is dat deze toenemende behoefte aan transportcapaciteit voor export en transit de transportcapaciteit voor aangeslotenen aan de Nederlandse netten kan verdringen. Het feit dat deze aangeslotenen voor hun gastransport volledig zijn aangewezen op de beheerder van het landelijk gastransportnet en niet zoals afnemers in de omringende landen de mogelijkheid hebben om via andere wegen gas getransporteerd te krijgen, is voor de Raad aanleiding geweest om in de Wettelijke taken LNB van algemeen belang artikel 2.3.1. op te nemen waarin de netbeheerder van het landelijke gastransportnet wordt verplicht om transportcapaciteit te reserveren voor aangeslotenen aan de Nederlandse gastransportnetten.
82. De vaststelling van de reserveringsverplichting is voor GTS aanleiding geweest om bezwaar aan te tekenen tegen deze regeling en een voorlopige voorziening aan te vragen bij de voorzieningenrechter van het CBB. In deze procedures heeft GTS onder meer betoogd dat de in het besluit in primo vastgestelde regeling onduidelijk en onuitvoerbaar is.
83. Daarnaast heeft GTS in het kader van deze bezwaarprocedure op de hoorzitting van 31 oktober 2006 aangegeven dat de gezamenlijke netbeheerders al geruime tijd in overleg zijn met representatieve vertegenwoordigers van shippers over de problematiek die daarin bestaat dat voor shippers het bestand aan en de afname door kleinverbuikers op GOSsen dermate moeilijk is te plannen dat de facto vooruitboeking van transportcapaciteit per GOS op lange termijn voor shippers risico's met zich meebrengt die velen als onaanvaardbaar aanmerken. GTS heeft opgemerkt dat binnen dit platform een oplossing wordt voorbereid die erin voorziet dat shippers collectief exitcapaciteit op OV-GOSsen boeken, waarna de toerekening van de geboekte capaciteit op detailniveau ex post plaatsvindt op basis van daadwerkelijk gebruik. Deze aanpak biedt volgens GTS een oplossing voor het geconstateerde contracteringsprobleem doordat het shippers in staat stelt zonder onaanvaardbaar geachte risico's vroegtijdig capaciteit te boeken. Zo'n systeem verplicht shippers onverminderd voldoende transportcapaciteit op entrypunten te boeken. Op deze

wijze wordt een contracteringsplicht niet door een eenzijdig op GTS rustende reserveringsverplichting vervangen. De contracteringsplicht handhaaft daarmee in tweeërlei opzicht de eigen (gedeelde) verantwoordelijkheid van shippers voor de leveringszekerheid, aldus GTS.

84. Bij brief van 30 januari 2007 hebben de gezamenlijke netbeheerders een voorstel tot wijziging van de Transportvoorwaarden Gas - LNB en de Wettelijke taken LNB van algemeen belang bij de Raad ingediend. Gelet op de inhoud van dit voorstel en het verhandelde op de hoorzitting van 31 oktober 2006, alsmede gelet op de argumenten die in de bezwaar- en de voorlopige voorzieningenprocedure door GTS zijn aangevoerd, heeft de Raad besloten om door een onafhankelijke consultant, TPA Solutions Limited, onderzoek te laten doen naar het nut en de noodzaak van de reserveringsverplichting en de anti-gijzelingsbepaling. Het onderzoek richtte zich op de uitvoeringstechnische aspecten van het ontkoppelde entry- en exitsysteem in relatie tot de leveringszekerheid en de rol die een Transmission System Operator in dat systeem vanuit technisch oogpunt behoort te spelen. Hierbij heeft TPA in het bijzonder het wijzigingsvoorstel van de gezamenlijke netbeheerders d.d. 30 januari 2007 op zijn merites beoordeeld.

85. TPA heeft in mei 2007 rapport uitgebracht. De bevindingen luiden als volgt:

1 The JOP¹⁹ is an excellent proposal which successfully addresses the main deficiencies of existing procedures at OV exit points. The JOP is non discriminatory; it provides: i) a consistent methodology for all gas consumers, ii) alignment of capacity allocated to GTS shippers with capacity allocated to RGO suppliers and, iii) consumer switches which are reflected in GTS capacity allocations once per month. Furthermore the proposal should be relatively simple to implement and ensures that GTS can recover its allowed revenue. The report makes suggestions about 10 issues arising from the details of the JOP, the 2 most important of which are:

- Any under booking of RGO capacity for large consumers (to avoid RGO charges) will in future also result in under booking of OV exit capacity. Under booking capacity leads to higher tariffs which amounts to cross subsidy, therefore effective preventative measures should be taken in the RGO rules*
- The JOP proposes that GTS will not correct capacity allocation errors. We are concerned that database anomalies and process errors can result in very significant invoice errors. We suggest that GTS should consider correcting all errors with a value above an agreed threshold level.*

2 Consideration whether capacity hoarding can frustrate a consumer switching shipper/supplier needs to evaluate the position of large consumers directly connected to GTS, as well as loads connected to RGOs

¹⁹ Joint Operator's Proposal = Voorstel gezamenlijke netbeheerders.

- *Consumers connected to an RGO can only have one registered supplier at the same time, therefore, when a consumer switches supplier, the RGO capacity is automatically allocated to the new supplier. Furthermore, once the JOP is implemented, changes in RGO capacity allocation will automatically be reflected in upstream OV exit capacity allocations (once per month). This means an existing shipper/supplier cannot frustrate switching.*
- *Consumers connected to GTS are allowed more than one shipper so exit capacity does not automatically transfer to the new shipper. Potential hoarding problems can be addressed by these large consumers in their contracts with the shipper/supplier. Moreover, consumers are able to contract directly with GTS for their exit capacity (without requiring a shipper licence) and then allocate their capacity to one or more preferred shippers. If there is any residual concern about hoarding, we would suggest a simple change to technical codes allowing one shipper to make use of the other shipper's exit capacity booking. Therefore, we do not see any requirement for article 2.1.2a, or similar.*

3 To provide the context for consideration of article 2.3.1 (LD-NGO), our report explains the roles and responsibilities of a TSO operating in accordance with an entry-exit capacity model. Article 2.3.1 (LD-NGO) states that:

“The NGO (or GTS) reserves for security of supply, on the basis of exit capacity which is intended for connections to the domestic grids, transport capacity on the National Transport Grid”

Our technical assessment of this article is that:

- *First, it is inappropriate for GTS to reserve capacity on the network, as reservation of capacity is primarily a shipper activity.*
- *Second, in an entry-exit capacity regime the TSO is required to ensure sufficient capacity to transport gas across the network from entry points to exit points in compliance with its capacity obligations measured at entry points and exit points.*

86. Kort samengevat heeft TPA derhalve het volgende geconcludeerd:

1: Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders voor een nieuwe procedure voor reservering van exitcapaciteit op de OV-exitpunten vormt een adequate en uitvoerbare oplossing voor de belangrijkste tekortkomingen in de bestaande procedures die gelden voor de OV-exitpunten.

2: Consumenten aangesloten op een regionaal netwerk kunnen slechts één leverancier op hetzelfde moment hebben. Het gevolg hiervan is dat als een consument wisselt van leverancier de capaciteit van de regionale netbeheerder automatisch wordt gealloceerd aan de nieuwe leverancier. Voor consumenten aangesloten op het landelijk netwerk geldt dat zij potentiële gijzelingsproblemen kunnen regelen in de contracten die zij afsluiten met

shippers/leveranciers. TPA ziet daarom geen noodzaak voor een anti-gijzelingsmaatregel, zoals neergelegd in het bestreden besluit.

3: Het is niet de taak van GTS om capaciteit te reserveren op het netwerk omdat dit primair een taak is van de shipper. In een ontkoppeld entry- en exitsysteem dient de TSO ervoor te zorgen dat er voldoende capaciteit beschikbaar is om gas via het netwerk te transporteren van een entry- naar een exitpunt.

87. In het addendum van het rapport heeft TPA het volgende geconcludeerd over het Japma-effect:

The new exit capacity booking arrangements proposed by the joint operator's office for OV exit points are described in section D1 of this report. These rules ensure GTS will always reserve enough exit capacity for the Regional Grids. The Regional Grids supply all small and medium sized gas consumers as well as many large gas consumers in the Netherlands. If the sum of (firm) entry capacity provided by GTS is at least equal to the (fully diversified) sum of exit capacities, then these new arrangements appear to satisfactorily address the type of transport security concerns raised by Professor Japma for the vast majority of gas consumers in the Netherlands

88. TPA komt in het rapport tot de slotsom dat indien het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders voor de OV-exitpunten wordt overgenomen, zeker wordt gesteld dat GTS altijd voldoende exit capaciteit zal reserveren voor de regionale netwerken. Als de som van de vaste (niet-afschakelbare) entry capaciteit ten minste gelijk is aan de som van de benodigde, gediversifieerde exit capaciteit, dan wordt in voldoende mate rekening gehouden met de kanttekeningen die professor Japma heeft geplaatst bij de transportzekerheid voor het overgrote deel van de afnemers in Nederland.

89. De Raad heeft vastgesteld dat TPA alle relevante feiten en omstandigheden die nodig zijn om een onderzoek uit te voeren naar de reserveringsverplichting en de anti-gijzelingsbepaling in zijn rapportage heeft meegenomen. De Raad acht het rapport ook inhoudelijk concludent. Mede in aanmerking nemende dat geen van de partijen in de bezwaarprocedure de technische, inhoudelijke analyse van TPA heeft betwist, besluit de Raad de conclusies van TPA over te nemen. Dit heeft voor de onderhavige beslissing op bezwaar de volgende consequenties.

90. In artikel 10a, eerste lid, onder g, Gaswet is bepaald dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet onverminderd de artikelen 10, 42 en 54a, en hoofdstuk 2 tot taak heeft:

- a. t/m f.....
- g. voorzieningen te treffen, gericht op de beschikbaarheid van voldoende transportcapaciteit met het oog op voldoende transportzekerheid.

91. In artikel 8 Gaswet is het volgende bepaald:

1. Een netbeheerder beschikt over een doeltreffend systeem voor de beheersing van de kwaliteit van zijn transportdienst, waaronder in elk geval te verstaan de betrouwbaarheid en de veiligheid van die transportdienst, en over voldoende capaciteit voor het transport van gas om te voorzien in de totale behoefte.
2. De netbeheerder dient om het jaar bij de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit een door hem vastgesteld document in waarin hij:
 - a. aangeeft welk kwaliteitsniveau hij nastreeft,
 - b. aannemelijk maakt dat hij beschikt over een doeltreffend kwaliteitsbeheersingssysteem voor zijn transportdienst, en
 - c. aannemelijk maakt dat hij over voldoende capaciteit beschikt om te voorzien in de totale behoefte aan het transport van gas.
- 3...
- 4...

92. Uit de parlementaire geschiedenis is over deze artikelen het volgende terug te vinden²⁰:

“Het voorgestelde artikel 10a, eerste lid, onderdeel e²¹, van de Gaswet strekt ertoe dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet voorzieningen moet treffen die de beschikbaarheid van voldoende transportcapaciteit voor anderen mogelijk maken. De betrouwbaarheid van de gasvoorziening is daarmee gediend. Dit staat naast de taak van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om voorzieningen te treffen in verband met de leveringszekerheid. Deze taak is uitgewerkt in het Besluit leveringszekerheid Gaswet. Het document waarin een netbeheerder bij de directeur van de DTe onder andere aannemelijk dient te maken dat hij over voldoende capaciteit beschikt om te voldoen aan de voorziene behoefte aan transportcapaciteit (zie het voorgestelde artikel 8 van de Gaswet), kan bij de uitvoering van deze taak een hulpmiddel zijn. Uiteraard ontslaat deze wettelijke taak van de landelijk netbeheerder de netgebruikers (leveranciers, afnemers, handelaren) niet van de verplichting zelf zorg te dragen voor het tijdig contracteren van voldoende transportcapaciteit vanuit de verantwoordelijkheid die zij dragen voor hun eigen gasvoorziening en die van hun klanten.”

93. De Raad stelt derhalve vast dat artikel 10a, eerste lid onder g, Gaswet bepaalt dat GTS voorzieningen moet treffen, zodat er voor netgebruikers voldoende transportcapaciteit beschikbaar is. GTS dient de beschikbaarheid van voldoende transportcapaciteit aannemelijk te maken aan de hand van het tweejaarlijks bij de Raad in te dienen Kwaliteits- en capaciteitsdocument. De wetgever heeft echter in de wetsgeschiedenis tevens tot uitdrukking

²⁰ Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 372, nr. 20, pag. 11.

²¹ Dit is uiteindelijk vernummerd tot onderdeel g.

gebracht dat de taak van GTS om voorzieningen te treffen de netgebruikers niet ontslaat van de verplichting om tijdig voldoende transportcapaciteit bij GTS te contracteren. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders d.d. 30 januari 2007 geeft daar een nadere invulling aan door middel van een gewijzigd artikel 2.1.2b in de Transportvoorwaarden Gas - LNB. Hierin is, kort gezegd, bepaald dat de gezamenlijke shippers met erkenning LB²² de voor de regionale netten benodigde exitcapaciteit per exitpunt - waardoor de aan deze netten aangesloten kunnen worden beleverd - in zijn totaliteit dienen te contracteren.

94. Het voorgestelde artikel past binnen het systeem van de Gaswet omdat de verantwoordelijkheden van de verschillende partijen op het gebied van leveringszekerheid op uitgebalanceerde wijze vorm worden gegeven. Daarnaast waarborgt het artikel volgens het addendum van het rapport van TPA de binnenlandse transportzekerheid voor aangesloten op de RNB-netten. De Raad stelt vast dat de nadere invulling die het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders aan de verantwoordelijkheid van de shippers en GTS geeft, niet verder gaat dan noodzakelijk is om de binnenlandse transportzekerheid te kunnen waarborgen, zodat de strekking van de voorgestelde regeling voldoet aan de eisen van proportionaliteit. Met het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt dan ook op een doelmatiger wijze invulling gegeven aan het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de gasvoorziening en het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van netgebruikers, zoals neergelegd in artikel 12f, eerste lid, onderdelen b en d, van de Gaswet. De Raad concludeert daarom dat er geen aanleiding meer bestaat om de reserveringsverplichting als bedoeld in artikel 2.3.1 van de Wettelijke taken LNB van algemeen belang te handhaven, reden waarom dit artikel in dit besluit zal worden herroepen. Deze reserveringsverplichting van de landelijk netbeheerder zal worden vervangen door een regeling conform het wijzigingsvoorstel van de gezamenlijke netbeheerders, waarbij de shippers worden verplicht om alle totaal benodigde exitcapaciteit te contracteren die nodig is voor de binnenlandse leveringszekerheid, voor zover dit betreft de aangesloten op de regionale netten. Omdat het voorgestelde artikel 2.1.2b een integraal onderdeel uitmaakt van een samenhangend geheel van nadere voorwaarden - neergelegd in het wijzigingsvoorstel d.d. 30 januari 2007 - die een implementatie van deze voorwaarden mogelijk moet maken, kan artikel 2.1.2b niet los worden vastgesteld van de overige onderdelen van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De Raad zal daarom in de onderhavige beslissing op bezwaar nog niet overgaan tot vaststelling van artikel 2.1.2b.; hiervan zal eerst sprake zijn in het primaire besluit dat de Raad moet nemen op het wijzigingsvoorstel van de gezamenlijke netbeheerders d.d. 30 januari 2007. De Raad streeft naar een tijdige vaststelling van dit besluit, zodat een implementatie van de beoogde regeling per 1 januari 2008 mogelijk is.

²² Dit zijn shippers die van GTS de bevoegdheid hebben verkregen om entry- en exitcapaciteit te contracteren.

95. In reactie op het rapport van TPA heeft VEMW in een schriftelijke reactie d.d. 29 juni 2007 aangegeven dat het rapport van TPA geen oplossing zou bieden voor de transportzekerheid van afnemers die direct zijn aangesloten op het landelijk gastransportnet. De Raad merkt daarover op dat dit echter in bijna alle gevallen grootverbruikers betreft. Voor deze afnemers bestaat de mogelijkheid om met shippers nadere afspraken te maken die de transportzekerheid (op langere termijn) kan veilig stellen. Deze groep onderscheidt zich derhalve van de afnemers die zijn aangesloten op de regionale netten. Het is daarom niet noodzakelijk om voor de direct aangeslotenen op het landelijk gastransportnet een regeling te maken analoog aan het voorgestelde artikel 2.1.2b; de zienswijze van VEMW leidt derhalve niet tot een andere conclusie over de reikwijdte van de door de gezamenlijke netbeheerders voorgestelde regeling.

96. Omdat de zienswijze van VEMW voor het overige de technische, inhoudelijke conclusies van het rapport van TPA niet raakt, kan die hier verder onbesproken blijven.

Anti-gijzelingsbepaling (artikel 2.1.2a Transportvoorwaarden Gas - LNB)

97. De Raad neemt de conclusie uit het rapport van TPA over dat er geen noodzaak is voor de in het bestreden besluit vastgestelde anti-gijzelingsmaatregel. De Raad verwijst naar randnummer 85, sub 2, van onderhavig besluit, waar deze conclusie van het rapport van TPA is geparafraseerd. Om deze reden zal de Raad bepalen dat artikel 2.1.2a van de Transportvoorwaarden Gas - LNB wordt herroepen.

Verplaatsing van artikel 5.1.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB naar hoofdstuk 2 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB

98. De Raad heeft in het bestreden besluit artikel 5.1.3., waarin is bepaald dat capaciteit voor transport en kwaliteitsconversie wordt toegewezen aan geïnteresseerden op basis van transparantie, non-discriminatie en efficiënt gebruik van het landelijk gastransportnet, verplaatst naar paragraaf 2.1 onderscheidenlijk paragraaf 2.2. In deze paragrafen zijn voorwaarden neergelegd over het aangaan van een transportovereenkomst dan wel een overeenkomst voor kwaliteitsconversie. Dit betreft voorwaarden die van directe invloed zijn op hetgeen netgebruikers van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet mogen verwachten. De Raad is daarom van mening dat deze verplaatsing op goede gronden heeft plaatsgevonden.

99. Het bezwaar van GTS dat de Raad in het bestreden besluit zich op het standpunt zou hebben gesteld dat de flexibiliteit van de leerjaren niet meer nodig is omdat ten gevolge van de reserveringsverplichting als bedoeld in artikel 2.3.1. van de Wettelijke taken LNB van algemeen belang de shipper niet meer tijdig transportcapaciteit behoeft te contracteren, berust op een verkeerde lezing van het besluit. Naast hetgeen in het vorige randnummer is overwogen, heeft de Raad immers aangegeven dat het niet wenselijk is dat wijzen van

toedeling van capaciteit voor transport en kwaliteitsconversie onderdeel kunnen worden van een afwijking als bedoeld in artikel 5.1.7 van de Transportvoorwaarden. Indien een wijziging van de capaciteitstoedeling noodzakelijk is in verband met het introduceren van een leerjaar, ligt volgens de Raad een wijziging van de voorwaarden of een aanvraag voor een tijdelijke ontheffing als bedoeld in artikel 12h Gaswet voor de hand. Het handhaven van artikel 5.1.3. in hoofdstuk 5 van de Transportvoorwaarden is om deze reden niet noodzakelijk.

100. Het voorgaande laat onverlet dat de Raad zich ervan bewust is dat GTS inmiddels al heeft besloten om een leerjaar te introduceren. In het kader van de voorlopige voorziening die GTS bij brief van 9 augustus 2006 had aangevraagd bij de voorzieningenrechter van het CBB²³, heeft de Raad bij wijze van voorlopige maatregel verklaard hangende deze bezwaarprocedure artikel 5.1.7 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB jegens GTS toe te passen alsof deze bepaling als volgt luidt:

“De netbeheerder van het landelijk gastransportnet kan met het oog op ingrijpende veranderingen in de gasmarkt tijdelijk voor bepaalde categorieën afwijken van de in 5.1, 2.1.1a en 2.2.1a neergelegde regels.”

101. Op deze wijze is het GTS toegestaan om leerjaren die ten tijde van de bezwaarprocedure al van kracht waren, af te ronden. De Raad is bereid om door middel van dit besluit de duur van deze voorlopige maatregel te verlengen tot 1 januari 2008. Dit betekent dat als GTS na 1 januari 2008 het lopende leerjaar wil continueren dan wel nieuwe leerjaren wil introduceren, zij op grond van artikel 12h Gaswet tijdig een ontheffing zal moeten vragen van de desbetreffende artikelen van de Transportvoorwaarden Gas -LNB.

102. Het bezwaar van GTS leidt derhalve niet tot een herroeping van het bestreden besluit.

Title Transfer Facility (Begrippenlijst, artikel 4.2.2.3 en 7.3 Transportvoorwaarden Gas - LNB)

103. Eén van de wettelijke taken van de landelijk netbeheerder is om op de voet van artikel 10, eerste lid, en artikel 14 Gaswet transport van gas te verrichten. Gastransport vindt plaats op grond van een tussen de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en een shipper te sluiten overeenkomst en houdt in dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gas aangeboden op een entrypunt in het landelijk gastransportnet inneemt en op een exitpunt ter beschikking stelt. Gastransport is opgedeeld in de diensten entrycapaciteit en exitcapaciteit. Deze diensten kunnen onafhankelijk van elkaar bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet worden gecontracteerd. Er wordt dan ook in het kader van het transport van gas gesproken over een ontkoppeld entry- en exitsysteem.

²³ Zie randnummer 7 van onderhavig besluit.

104. Het TTF maakt het mogelijk om gas dat zich op dat moment in het landelijk gastransportnet bevindt over te dragen. Die gelegenheid tot overdracht van gas maakt het mogelijk om in dat gas te handelen, waardoor een secundaire markt kan ontstaan of onbalans in een portfolio kan worden weggehandeld. De ondersteuning die de landelijk netbeheerder daarbij verleent, bevordert dat de administratieve afhandeling van de fysieke gasstromen mogelijk wordt gemaakt door middel van het overdragen van de aanspraak op gas. Op deze wijze wordt de werking van het ontkoppelde entry- en exitsysteem ondersteund.
105. Het bezwaar van GTS dat het TTF niet in de gasvoorwaarden zou thuishoren omdat artikel 12b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Gaswet alleen ziet op het fysieke gastransport, wordt niet onderschreven door de Raad. Uit het feit dat GTS de enige partij is die uitvoering geeft aan het transport van gas op het landelijk gastransportnet volgt dat zij het monopolie bezit op de datastromen die hierop betrekking hebben. Toegang tot deze datastromen is essentieel voor het kunnen overdragen van de title op gas. Hiermee wordt vastgesteld dat het overdragen van de title op gas onlosmakelijk is verbonden met het uitvoeren van transport van gas over het gastransportnet, zoals bedoeld in artikel 12b Gaswet. De regels die betrekking hebben op het mogelijk maken van de title overdracht van gas moeten derhalve worden opgenomen in de technische voorwaarden. Uit het feit dat diverse aspecten ten aanzien van het TTF, zoals nominatie en confirmatie van gasstromen, thans onderdeel uitmaken van de operationele voorwaarden in de TSC van GTS, maakt de Raad op dat ook GTS de opvatting is toegedaan dat het TTF onlosmakelijk is verbonden met het fysieke transport van gas. Alle technische voorwaarden dienen echter binnen de technische codes een plek te krijgen en horen derhalve niet in de TSC thuis. Het zou daarom inconsistent zijn om regels aangaande nominatie en confirmatie ten aanzien van de gasstromen die niet via het TTF lopen wel in de technische codes op te nemen en het TTF zelf buiten de codes te houden.
106. Daar komt bij dat in artikel 10, aanhef en onderdeel b, van de Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden gas (hierna te noemen: MR Gas)²⁴ is bepaald dat de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Gaswet met betrekking tot het transport van gas een procedure dienen te bevatten voor het toewijzen van gas aan afnemers. In de toelichting op de MR Gas is ten aanzien van artikel 10 overwogen dat gas thans wordt gealloceerd op de entrypunten, de exitpunten, op de aansluiting en op de Title Transfer Facility. Daarbij is aangegeven dat het TTF een fictief punt is waarop gas dat zich in het landelijk gastransportnet bevindt, wordt overgedragen aan een andere partij. Hieruit volgt dat het TTF betrekking heeft op de toewijzing van gas, zodat hiervoor blijkens artikel 10 van de MR Gas een procedure in de technische codes gas dient te worden opgenomen. Dit

²⁴ Regeling van de Minister van Economische Zaken van 9 januari 2005 nr. WJZ 5001052, houdende regels inzake tariefstructuren en voorwaarden voor gas, Stcrt. 13 januari 2005, nr. 9, pag. 8.

bevestigt dat mede op grond van het bepaalde in de MR Gas kan worden gezegd dat het TTF is gerelateerd aan het uitvoeren van het transport van gas, zodat regels aangaande het TTF - zijnde aan het fysieke transport van gas gerelateerde regels - in de technische voorwaarden moeten worden geregeld. Het bestreden besluit gaat er daarom terecht van uit dat er een wettelijk basis is om in de technische voorwaarden regels te stellen ten aanzien van het TTF.

107. Evenmin volgt de Raad het betoog van GTS dat hij zijn bevoegdheid zou hebben overschreden door in de wijzigingsbrief d.d. 5 oktober 2005 de gezamenlijke netbeheerders op te dragen om bepalingen over het TTF op te nemen in hun voorstel. De Raad stelt vast dat GTS het standpunt lijkt te huldigen dat de Raad bij de beoordeling van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders strak gebonden is aan de keuzes die de netbeheerders in hun voorstel hebben gemaakt, waardoor zij invulling hebben gegeven aan de in artikel 12f, eerste lid, Gaswet neergelegde belangen en dat de marges van de Raad om bij de concretisering van deze belangen enig zelfstandig beleid te ontwikkelen buitengewoon smal zouden zijn.
108. De Raad heeft onder de randnummers 77-80 van dit besluit een schets gegeven van het wettelijk beoordelingskader, neergelegd in artikel 12f Gaswet. Hierin is overwogen dat het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders een gewichtige rol speelt bij de invulling van de technische voorwaarden, maar dat dit onverlet laat dat de bevoegdheid tot vaststelling bij de Raad rust. Een zodanige bevoegdheid impliceert dat de Raad het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders vol moet toetsen aan de in de wet genoemde belangen. Voor enige terughoudendheid van de Raad bestaat derhalve geen aanleiding. Het feit dat de wetgever bij het weergeven van het beoordelingskader van de Raad niet heeft voorzien in een hiërarchie ten aanzien van de subonderdelen a t/m h neergelegd in artikel 12f, eerste lid, onderstreept dat de Raad bij de vaststelling van de technische voorwaarden over ruimte beschikt om in het licht van de in de wet genoemde belangen te abstraheren van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders.
109. Voorts is van belang dat de bevoegdheid van de Raad in artikel 12f, derde lid, zodanig is vormgegeven dat hij aan de gezamenlijke netbeheerders kan opdragen een voorstel tot vaststelling van de technische voorwaarden aan te passen indien dit voorstel *naar het oordeel van de Raad* in strijd is met de in de wet genoemde belangen. De bewoordingen “naar het oordeel van” impliceren dat de Raad over beoordelingsvrijheid beschikt bij het invulling geven aan de abstract omschreven belangen als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdelen b t/m f. Het komt er dan ook op aan of de Raad door in de technische voorwaarden te regelen dat GTS het TTF instelt en ondersteunt, op een redelijke wijze invulling heeft gegeven aan de in artikel 12f, eerste lid, genoemde belangen. Anders dan GTS meent, heeft de Raad daarom bij het vaststellen van de technische voorwaarden wel degelijk iets te “vinden” of te “wensen”.

110. Raad concludeert dat het TTF op grond van artikel 12b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Gaswet wel degelijk thuishoort in de Transportvoorwaarden Gas - LNB. De Raad concludeert vervolgens dat deze voorwaarden naar zijn oordeel stroken met de belangen, regels en eisen, bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid.
111. Het standpunt van GTS dat het ondersteunen van het TTF geen wettelijke taak van haar is en dat dit zou worden onderstreept door het - beweerdelijk - ontbreken van regels omtrent het TTF in de Tarieencode Gas, wordt niet onderschreven door de Raad. Immers, in randnummer 106 is reeds betoogd dat het TTF is gerelateerd aan het uitvoeren van het transport van gas, zodat dit onder de reikwijdte van artikel 12b, eerste lid, onder a, Gaswet valt. De kosten die de beheerder van het landelijk gastransportnet voor het TTF maakt, vallen dientengevolge onder de kosten, zoals genoemd in artikel 3.4.1 van de Tarieencode Gas. De enkele omstandigheid dat de Raad het niet noodzakelijk heeft geacht om het TTF als separate dienst in de Tarieencode Gas op te nemen, laat derhalve onverlet dat de kosten van het TTF wel degelijk onder de reikwijdte van de Tarieencode Gas vallen.
112. De grief van GTS dat de Raad met artikel 7.3 erop zou aansturen GTS te dwingen tot exploitatie van een gasbeurs, berust op een onjuiste lezing van het artikel. Zoals in de randnummers 103 - 106 is overwogen, moeten regels aangaande het TTF in de technische voorwaarden worden ondergebracht. Het gaat hierbij om het faciliteren van deze marktplaats in technische zin door bepalingen over bijvoorbeeld allocatie, matching en confirmatie op te nemen in de voorwaarden. Het gebruik van een elektronisch bulletin bord is voor het faciliteren van deze marktplaats in technische zin niet noodzakelijk, in zoverre is de grief van GTS gegrond.
113. Gelet op het voorgaande past de Raad artikel 7.3 als volgt aan:
“De netbeheerder van het landelijk gastransportnet maakt het mogelijk dat gas, dat zich in het landelijk gastransportnet bevindt, wordt verhandeld via de TTF. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet kan administratieve en operationele voorwaarden stellen aan het gebruik van de TTF.”
114. De Raad acht het noodzakelijk dat artikel 7.3 de kernvoorwaarden bevat voor het faciliteren van het TTF in technische zin, bepalingen over bijvoorbeeld allocatie, matching en confirmatie. De Raad zal hiervoor aan de gezamenlijke netbeheerders een wijzigingsverzoek richten.
- Kwaliteitsconversie (paragraaf 2.2. Transportvoorwaarden Gas - LNB)*
115. In het bestreden besluit is, kort gezegd, overwogen dat de Raad het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders als ontoereikend heeft beoordeeld omdat de voorwaarden waaronder de dienst kwaliteitsconversie wordt aangeboden onvoldoende duidelijk zijn. De

Raad heeft daarom in de wijzigingsbrief d.d. 5 oktober 2005 met toepassing van artikel 12f, derde lid, Gaswet aan de gezamenlijke netbeheerders opdracht gegeven om dit alsnog te doen. In reactie daarop hebben de gezamenlijke netbeheerders de voorwaarden aangevuld met de voorwaarde dat kwaliteitsconversie wordt uitgevoerd op basis van een overeenkomst tussen de netbeheerder en de netgebruiker (shipper) en de voorwaarde dat er capaciteit voor kwaliteitsconversie wordt gealloceerd op basis van "first come, first served". In het bestreden besluit heeft de Raad deze voorwaarden overgenomen in de artikelen 2.2.1 en 2.2.2. van de Transportvoorwaarden Gas - LNB, maar is tevens overwogen dat het de wens is van de Raad dat kwaliteitsconversie in de toekomst zal worden aangeboden als een systeemdienst. Vanuit dit perspectief heeft de Raad in randnummer 85 van het bestreden besluit aan de gezamenlijke netbeheerders verzocht om binnen zes maanden een wijzigingsvoorstel bij de Raad in te dienen om de voorwaarden van de systeemdienst vast te leggen.

116. Het standpunt van GTS dat de Raad niet bevoegd zou zijn om ter zake van de voorwaarden waaronder de systeemdienst wordt aangeboden iets te "wensen", is niet in overeenstemming met het wettelijk kader, zoals neergelegd in artikel 12f Gaswet. Hierop is de Raad al ingegaan onder de randnummers 107-109 van dit besluit.
117. De grief van GTS dat de Raad onbevoegd zou zijn om in het bestreden besluit aan de gezamenlijke netbeheerders een opdracht te geven om binnen zes maanden een wijzigingsvoorstel bij de Raad in te dienen, berust op een onjuiste lezing van het bestreden besluit. Onder randnummer 85 van het bestreden besluit wordt immers uitsluitend gesproken over een "verzoek" en niet over een "opdracht". Geen enkele wettelijke bepaling verzet zich er tegen dat de Raad aan de gezamenlijke netbeheerders *verzoekt* om binnen een nader aangeduide periode een voorstel als bedoeld in artikel 12c, eerste lid, Gaswet, bij de Raad in te dienen. De grief faalt derhalve.
118. De Raad kan GTS niet volgen in zijn grief dat socialiseren van kwaliteitsconversie door middel van een systeemdienst gegeven het fysieke tekort geen oplossing is. Indien een fysiek tekort aan kwaliteitsconversie dreigt op te treden is het voor GTS mogelijk om met behulp van afspraken met marktpartijen te voorkomen dat dit tekort ook daadwerkelijk optreedt. Hierbij valt te denken aan afspraken met bijvoorbeeld shippers die bereid zijn minder L-gas uit het landelijk gastransportnet te onttrekken of een extra hoeveelheid willen invoeden. Indien het systeem op een dergelijke wijze wordt ingericht, zal naar het oordeel van de Raad het gevaar van het niet efficiënt omgaan met kwaliteitsconversie door de netgebruikers dat door GTS wordt aangevoerd, niet optreden. Immers GTS is zelf instaat om een systeem in te richten dat met behulp van marktprikkels op de meest efficiënte manier geconverteerd gas op de exits aanbiedt.

119. De Raad merkt op dat hij in het verzoek aan de gezamenlijke netbeheerders tot indiening van een wijzigingsvoorstel nader zal specificeren aan welke criteria de systeemdienst kwaliteitsconversie moet voldoen. De specificaties die de gezamenlijke netbeheerders van de Raad tegemoet kunnen zien zullen richting geven aan een systeem van kwaliteitsconversie waarbij op hoofdlijnen de shippers geen kwaliteitsconversie meer hoeven te boeken en kwaliteitsconversie niet separaat in rekening wordt gebracht maar via de transporttarieven tot uiting komt.
120. Op dit wijzigingsvoorstel zal de Raad een separaat appellabel besluit nemen. Dit staat los van de onderhavige bezwaarprocedure. De Raad stelt daarom vast dat het bezwaar van GTS buiten de reikwijdte van het bestreden besluit valt.

Publicatieverplichtingen (hoofdstuk 6 van de Transportvoorwaarden Gas)

121. In artikel 6 van de Verordening zijn een aantal transparantie-eisen neergelegd waaraan transmissiesysteembeheerders moeten voldoen. De tekst van het artikel luidt als volgt:

“1. De transmissiesysteembeheerders publiceren gedetailleerde informatie betreffende de diensten die zij aanbieden en de toegepaste relevante voorwaarden alsook de technische informatie die nodig is opdat netgebruikers effectieve nettoegang verkrijgen.

2. Om transparante, objectieve en niet-discriminerende tarieven te garanderen en een efficiënt gebruik van het gasnet te bevorderen, publiceren de transmissiesysteembeheerders of de relevante nationale instanties beknopte en voldoende gedetailleerde informatie over tariefderivatie, methodologie en structuur.

3. Met betrekking tot de aangeboden diensten publiceert iedere transmissiesysteembeheerder voor alle relevante punten, waaronder de entry- en exitpunten, regelmatig, voortschrijdend en op een gebruikersvriendelijke gestandaardiseerde wijze numerieke informatie over technische, gecontracteerde en beschikbare capaciteit.

4. De relevante punten van een transmissiesysteem waarover de informatie moet worden gepubliceerd, worden door de bevoegde instanties na overleg met de netgebruikers goedgekeurd.

5. Wanneer een transmissiesysteembeheerder van oordeel is dat hij om redenen van vertrouwelijkheid niet gerechtigd is alle vereiste gegevens te publiceren, vraagt hij de bevoegde instanties om toestemming om de publicatie met betrekking tot het punt of de punten in kwestie te beperken. De bevoegde instanties verlenen of weigeren toestemming per geval, en houden daarbij in het bijzonder rekening met de noodzaak de legitieme commerciële vertrouwelijkheid in acht te nemen en het doel een concurrerende interne

gasmarkt tot stand te brengen. Indien er toestemming wordt verleend, wordt de beschikbare capaciteit gepubliceerd zonder vermelding van de numerieke data die inbreuk zouden maken op de vertrouwelijkheid.

Er wordt geen toestemming als bedoeld in dit lid verleend indien drie of meer netgebruikers capaciteit hebben gecontracteerd op hetzelfde punt.

6. De transmissiesysteembeheerders publiceren de krachtens deze verordening vereiste informatie altijd op een zinvolle, duidelijk meetbare en goed toegankelijke manier en op niet-discriminerende basis.”

122. Hoewel de Verordening op 1 juli 2006 in werking is getreden, derhalve na de totstandkoming van het bestreden besluit d.d. 27 juni 2006, dient bij het nemen van een besluit op bezwaar te worden uitgegaan van de op dat moment geldende regelgeving. De bezwaren van GTS zullen daarom moeten worden beoordeeld tegen de achtergrond van artikel 6 van de Verordening.

123. Uit artikel 6, derde lid, van de Verordening volgt dat de transmissiesysteembeheerder voor alle relevante punten, waaronder de entry- en exitpunten, regelmatig numerieke informatie over technische, gecontracteerde en beschikbare capaciteit publiceert. In artikel 3.2. van de Richtsnoeren betreffende derdentoevangsdiensten²⁵ is bepaald dat tot de relevante punten ten minste behoren:

- a) alle entrypunten van een door een transmissiesysteembeheerder geëxploiteerd net;
- b) de belangrijkste exitpunten en -zones die ten minste 50 % van de totale exitcapaciteit van het net van een bepaalde transmissiesysteembeheerder bestrijken, evenals alle exitpunten en -zones die meer dan 2 % van de totale exitcapaciteit van het net bestrijken;

124. Uit de Verordening volgt dat GTS ten behoeve van de effectieve nettoegang van netgebruikers entry- en exitpunten dient te publiceren. Artikel 6.3 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB regelt dit en maakt een onderscheid in: a) een opsomming en beschrijving van alle entry- en exitpunten en b) een opsomming van alle in het tariefsysteem gehanteerde entry- en exitpunten. De Raad is van oordeel dat het onderscheid tussen artikel 6.3 onderdeel a en onderdeel b van de Transportvoorwaarden Gas - LNB van belang is omdat er entry- en exitpunten zijn die om praktische redenen niet in het tariefsysteem zijn opgenomen maar die wel in fysieke zin punten zijn waar gas het landelijk transportnet verlaat of wordt ingebracht. Deze entry- en exitpunten vormen onderdeel van het landelijk gastransportnet, zijn dus gereguleerd en dienen derhalve te worden

²⁵ Dit zijn Richtsnoeren als bedoeld in artikel 9 van de Verordening.

gepubliceerd. Artikel 6.3 onderdelen a en b zijn derhalve beide van belang. Dit laat onverlet dat GTS een integrale lijst mag publiceren.

125. De punten die niet in het tariefsysteem zijn opgenomen, maar wel als entry- of exitpunt worden beschouwd, zijn gasontvangststations die een zogenaamd pseudo-GOS van gas voorzien (hierna: voedings-GOS). Het pseudo-GOS is het virtuele punt waar het gas het netwerk van de landelijk netbeheerder verlaat en dit pseudo-GOS wordt dan ook als een exitpunt in administratieve zin beschouwd en in het tariefsysteem opgenomen. De voedings-GOSsen die het pseudo-GOS voeden, hebben weliswaar geen exittarief maar zijn als zodanig wel een exitpunt. Zij dienen wel te worden gepubliceerd. De Raad concludeert daarom dat het bezwaar van GTS niet slaagt.
126. Wat betreft het bezwaar van GTS dat namens de Raad zou zijn toegezegd dat de verplichting om historische gegevens met betrekking tot kwaliteitsconversie te publiceren (artikel 6.3 aanhef sub c), zou kunnen worden geschrapt, merkt de Raad het volgende op. Het is juist dat er gesprekken met GTS zijn geweest waarin is geïnventariseerd over welke onderwerpen publicatie door GTS noodzakelijk is. Bij deze gesprekken stond voorop dat alleen zaken waar de markt wat aan heeft, zouden moeten worden gerapporteerd. Dat hierbij zou zijn toegezegd dat historische gegevens over kwaliteitsconversie niet behoeven te worden gepubliceerd, is onjuist. Ter toelichting daarvan merkt de Raad het volgende op.
127. Ten aanzien van kwaliteitsconversie acht de Raad het belangrijk voor de markt om te kunnen zien of er veranderingen zijn in het gedrag van marktpartijen. Een marktpartij kan door middel van een overzicht over het boeken van kwaliteitsconversie in de tijd zien of een andere marktpartij bezig is de markt te verstoren door veel kwaliteitsconversie te boeken dan wel of er sprake is van een normale trend. Kortom, door middel van het publiceren van voornoemde gegevens wordt aan marktpartijen een beter inzicht geboden in het gedrag van de markt als geheel. Het bezwaar treft daarom geen doel.
128. Een volgend bezwaar van GTS ziet op een ander soort informatie bedoeld in artikel 6.3 aanhef en onder c, van de Transportvoorwaarden Gas - LNB. Hierin is bepaald dat GTS is gehouden om de totale, beschikbare en de geboekte transportcapaciteit vijf jaar in de toekomst op dagbasis te publiceren. De Raad kan niet het betoog van GTS onderschrijven dat het niet zinvol zou zijn om gegevens te publiceren die zien op een periode langer dan drie maanden vooruit. Immers, uit het Europeesrechtelijk kader, zoals dat per 1 juli 2006 van kracht is geworden, volgt dat er een noodzaak bestaat om gegevens te publiceren over een langere periode dan de door GTS beoogde drie maanden. Zo is in artikel 3.3, sub 3 van de Richtsnoeren betreffende dertentoegangsdiensten bepaald dat de transmissiesysteembeheerders voor alle relevante punten ten minste 18 maanden van te

voren de beschikbare capaciteiten publiceren en dat zij deze informatie actualiseren ten minste elke maand of frequenter indien nieuwe informatie beschikbaar wordt.

129. Bovendien regelt artikel 3.3. sub 4 van deze richtsnoeren dat de transmissiesysteembeheerders voor alle relevante punten dagelijks actualiseringen publiceren betreffende de beschikbaarheid van kortetermijndiensten (dag van te voren en week van te voren) op basis van onder meer nominaties, geldende contractuele verbintenissen en regelmatige langetermijnvoorspellingen (een termijn van ten hoogste tien jaar) van beschikbare capaciteiten op jaarbasis. De richtsnoeren voorzien er derhalve in dat de beschikbaarheid van korte termijndiensten, zoals bijvoorbeeld dagcontracten, niet alleen wordt afgeleid van de door shippers verrichte dagboekingen, maar ook van andere bronnen, zoals overige geldende contractuele verbintenissen en lange termijnvoorspellingen. De Raad handhaaft daarom het bestreden besluit op dit punt.
130. GTS heeft wel terecht opgemerkt dat voor zover toepassing van artikel 6.3 zou leiden tot het publiceren van vertrouwelijke gegevens, de sommatieregel van artikel 6.3 onverenigbaar is met artikel 6, vijfde lid, van de Verordening. Het bepaalde in artikel 6.3 zal worden herroepen, in die zin dat indien GTS van mening is dat zij om redenen van vertrouwelijkheid niet is gerechtigd om alle vereiste gegevens te publiceren, GTS aan de Raad als bevoegde instantie als bedoeld in de Verordening om toestemming dient te vragen om de publicatie met betrekking tot het punt of de punten in kwestie te beperken.

C. Beoordeling van de bezwaren van VEMW

I. Transportvoorwaarden Gas - LNB

1. Shippersmodel

131. VEMW maakt bezwaar tegen het zogenaamde "shippersmodel" dat in de Transportvoorwaarden Gas - LNB wordt gehanteerd. Dit houdt in dat alleen een shipper bij de landelijk netbeheerder transportdiensten kan contracteren. VEMW meent dat dit in strijd is met artikel 14, eerste lid, Gaswet, op grond waarvan een ieder die daarom verzoekt - dus ook anderen dan shippers - transportdiensten bij de landelijk netbeheerder moet kunnen contracteren. Ook afnemers moeten dus transportdiensten kunnen contracteren. De transportvoorwaarden zijn volgens VEMW echter zodanig geschreven dat afnemers feitelijk nooit de status van shipper kunnen verkrijgen, zodat deze voorwaarden in strijd zouden zijn met het discriminatieverbod als bedoeld in artikel 12f, tweede lid, Gaswet en artikel 25 van de Gasrichtlijn.
132. Daarnaast merkt VEMW op dat de transportvoorwaarden uitsluitend zien op de rechten die shippers en de landelijk netbeheerder jegens elkaar hebben. Dit voldoet niet aan het

bepaalde in artikel 12b, eerste lid, sub a, Gaswet op grond waarvan de voorwaarden betrekking dienen te hebben op rechten en verplichtingen die afnemers (die geen shipper kunnen zijn) en de landelijk netbeheerder jegens elkaar hebben.

133. Bovendien zou het “shippersmodel” in strijd zijn met het vereiste van “evenredigheid” als bedoeld in artikel 12f, tweede lid, Gaswet en artikel 25 van de Gasrichtlijn omdat er voor dit model een alternatief systeem denkbaar is waarbij afnemers daadwerkelijk toegang krijgen tot het landelijk gastransportnet.

Beoordeling bezwaren shippersmodel

134. In artikel 14, eerste lid, Gaswet is bepaald dat behoudens artikel 15 een netbeheerder verplicht is, in voorkomend geval tezamen met een verwant bedrijf, degene die daarom verzoekt een aanbod te doen om met gebruikmaking van het door hem beheerde gastransportnet en van een of meer installaties van het verwante bedrijf ten behoeve van de verzoeker transport van gas en de dat transport ondersteunende diensten te verrichten tegen een tarief alsmede tegen voorwaarden die in overeenstemming zijn met de artikelen 12f of 12g, 81c of 82.

135. In hoofdstuk 3 van de Transportvoorwaarden Gas- LNB is dit nader uitgewerkt met voorwaarden over shippers en aangeslotenen met exitcapaciteit. Zo is in artikel 3.1.1. van de Transportvoorwaarden Gas- LNB het volgende bepaald:

*“Een ieder kan gebruik maken van de diensten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** door overeenkomsten te sluiten met deze **netbeheerder**. Daartoe dienen zij aan onderstaande kwalificaties te voldoen.”*

136. Deze kwalificaties zijn nader uitgewerkt in de artikelen 3.1.2. en 3.1.3. van de Transportvoorwaarden Gas - LNB. De tekst van deze artikelen luidt als volgt:

Artikel 3.1.2

*De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** accepteert een ieder als deelnemer aan het gastransport die*

- a) voldoende kredietwaardig is in relatie tot zijn beoogde transportverplichtingen, dat wil zeggen dat is voldaan aan de eisen met betrekking tot financiële zekerheidsstelling die past bij het kredietrisico dat volgens vastgestelde regels door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aan de partij is toegekend. Deze regels zijn opgenomen in bijlage 1 bij de Transportvoorwaarden Gas - LNB; en*
- b) voldoet aan de eisen met betrekking tot elektronisch berichtenverkeer met betrekking tot **nominaties**; deze worden gepubliceerd op de website van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**; en*

*c) in alle opzichten uiting geeft te beschikken over de deskundigheid en zorgvuldigheid en over de technische, administratieve en organisatorische faciliteiten, die vereist zijn om deelnemer aan het gastransport in het **landelijk gastransportnet** te kunnen zijn en zich in overeenstemming daarmee gedraagt.*

Artikel 3.1.3

Een ieder kan bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een aanvraag indienen om toegelaten te worden als deelnemer aan het gastransport in het landelijk gastransportnet, volgens een door de netbeheerder vastgesteld en via de website op te vragen model. Indien aan de voorwaarden onder 3.1.2 is voldaan, verstrekt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de aanvrager een erkenning door middel van publicatie op zijn website. De partij die erkend is wordt aangeduid als shipper.

137. Onder “degene die daarom verzoekt”, zoals bedoeld in artikel 14, eerste lid, Gaswet dient op grond van de Transportvoorwaarden Gas - LNB derhalve een “shipper” - een partij die als zodanig door GTS is erkend - te worden verstaan. Een ieder kan dus gebruik maken van het gastransportnet van GTS en de daarmee verbonden diensten, maar dan met tussenkomst van een (aspirant)-shipper dan wel in de eigen hoedanigheid van (aspirant)-shipper. De Raad meent dat dit niet onverenigbaar is met artikel 14, eerste lid, Gaswet omdat er een objectieve noodzaak bestaat om de rechtstreekse toegang tot de diensten van GTS aan voorwaarden te verbinden die moeten waarborgen zowel dat de wederpartij van GTS kredietwaardig en deskundig is, als dat de wederpartij daartoe beschikt over volwaardige technische, administratieve en organisatorische faciliteiten.
138. In reactie op het bezwaar van VEMW dat dit shippermodel in strijd zou zijn met artikel 14, eerste lid, Gaswet omdat daaruit zou volgen dat een ieder en dus ook afnemers transportdiensten bij GTS moeten kunnen contracteren, merkt de Raad het volgende op. In artikel 14, eerste lid Gaswet wordt het recht om transportcontracten met GTS af te sluiten en diensten van GTS af te nemen toebedeeld aan “degene die daarom verzoekt”. Dit laat de mogelijkheid open om aan de hoedanigheid van de wederpartij van GTS nadere voorwaarden te stellen. De onderhavige technische voorwaarden zijn proportioneel omdat de voorwaarden objectief noodzakelijk zijn en zij het recht van “degene die daarom verzoekt” niet in de kern aantasten. De Raad benadrukt daarbij nog dat de voorwaarden uitdrukkelijk bepalen dat een ieder bij GTS de status van shipper kan aanvragen. Van een ongeoorloofde, ontoelaatbare beperking van het recht om als wederpartij van GTS te kunnen optreden is derhalve geen sprake.
139. Het argument dat de voorwaarden zodanig zouden zijn geschreven dat afnemers nooit de status van shipper kunnen verkrijgen, leidt niet tot een ander standpunt van de Raad. Immers, het is met het oog op de belangen die artikel 3.1.2 van de Transportvoorwaarden

Gas - LNB beoogt te beschermen, niet onredelijk om voorwaarden te stellen aan shippers; van GTS kan tegen deze achtergrond dan ook niet worden verwacht om met iedere partij (particuliere en klein-zakelijke afnemers) te handelen. Dit neemt niet weg dat voor bepaalde groepen van afnemers - bijvoorbeeld de groep van groot-zakelijke verbruikers - geldt dat niet op voorhand valt uit te sluiten dat zij in bijzondere gevallen een legitiem belang zouden kunnen hebben bij het rechtstreeks handelen met GTS. De Raad kan voor deze bijzondere gevallen evenwel niet inzien waarom de onderhavige regeling bij voorbaat te beperkend zou zijn, te meer omdat VEMW in bezwaar op grond van concrete feiten en omstandigheden niet nader heeft geadstrueerd welke voorwaarden redelijkerwijs niet aan deze groep afnemers zouden mogen worden gesteld.

140. Verder concludeert de Raad dat het shippermodel evenmin in strijd is met artikel 12b, eerste lid, onder a, van de Gaswet op grond waarvan de voorwaarden betrekking dienen te hebben op rechten en verplichtingen die afnemers en landelijk netbeheerder jegens elkaar hebben. Immers, artikel 12b, eerste lid, onder a, Gaswet sluit het gebruik van een intermediair niet uit. Het shippermodel geeft aldus een nadere uitwerking aan de rechten en plichten tussen afnemers en landelijk netbeheerder.
141. Daarnaast heeft VEMW nog opgemerkt dat het shippersmodel niet evenredig zou zijn omdat er een alternatief systeem denkbaar zou zijn, waarbij afnemers daadwerkelijk toegang krijgen tot het landelijk gastransportnet. De Raad ziet dit bezwaar in samenhang met de schriftelijke zienswijze d.d. 29 juni 2007, welke VEMW naar aanleiding van het rapport van TPA heeft afgegeven. Hierin heeft VEMW erop gewezen dat sedert 13 december 2006 aan artikel 12b Gaswet een nieuw lid 2a is toegevoegd. Hierin is bepaald dat afnemers met een aansluiting op het landelijke gastransportnet het recht hebben om zelf entry- en exitcapaciteit te contracteren en dat de capaciteit op een exitpunt bij voorrang kan worden gecontracteerd door een afnemer die een aansluiting heeft op het landelijke gastransportnet.
142. De Raad merkt hierover op dat het bepaalde in artikel 12b, lid 2a, Gaswet op zichzelf niet onverenigbaar is met het thans geldende shippersmodel. Aan de andere kant stelt de Raad tevens vast dat er nader zal moeten worden bezien op welke wijze de gewijzigde inhoud van artikel 12b, lid 2a, Gaswet in de technische voorwaarden zal moet worden geïmplementeerd. Dit mede omdat de technische voorwaarden thans voor een direct aangeslotene niet voorzien in de mogelijkheid om entry capaciteit te boeken. Een zodanige implementatie is bij gebreke van een daartoe strekkend voorstel van de gezamenlijke netbeheerders binnen het kader van de onderhavige beslissing op bezwaar niet mogelijk. Hoewel de Raad bevoegd is tot het vaststellen van de technische voorwaarden, zou het thans in de beslissing op bezwaar opnemen van nadere regels over de mogelijkheden van afnemers om rechtstreeks te contracteren met GTS in strijd zijn met het wettelijk kader, zoals neergelegd in artikel 12b-12f Gaswet. Immers, op grond van het bepaalde in artikel 12c, eerste lid, en artikel 12b, eerste lid,

Gaswet ligt het initiatief tot wijziging van de technische voorwaarden primair bij de gezamenlijke netbeheerders. Daar komt bij dat het implementeren van het gewijzigde artikel 12b, lid 2a, Gaswet alleen mogelijk is indien alle uitvoeringstechnische details voldoende zijn uitgewerkt. Hiervoor is een wijzigingsvoorstel van de gezamenlijke netbeheerders noodzakelijk.

143. De Raad zal daarom in een separate brief aan de gezamenlijke netbeheerders verzoeken om hem binnen zes maanden na de bekendmaking van dit besluit ter uitvoering van het gewijzigde artikel 12b, lid 2a, Gaswet een voorstel tot wijziging van de technische voorwaarden in te dienen.

2. Efficiënt gebruik net (artikel 2.1.1a TG-LNB)

144. In artikel 2.1.1a TG-LNB wordt gesproken over “efficiënt gebruik van het net”. VEMW stelt dat onduidelijk zou zijn wat daaronder dient te worden verstaan en op welke wijze efficiënt gebruik van het net een rol speelt bij de toewijzing van transportcapaciteit. Dit vereiste is volgens VEMW daarom in strijd met artikel 12f, onderdelen c en e, van de Gaswet.

Beoordeling bezwaren Efficiënt gebruik net

145. De Technische codes gas (lees: de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b Gaswet) dienen een set randvoorwaarden te bevatten waarbinnen de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, GTS dient te handelen. In deze voorwaarden is opgenomen dat GTS bij de toewijzing van transportcapaciteit onder meer rekening houdt met efficiënt gebruik van het net. GTS doet dit door onder meer een afweging te maken omtrent de mate waarin extra belasting van (het bewuste deel van) het gastransportnet naar aanleiding van toewijzing van de gevraagde capaciteit nog verantwoord is. De Raad acht het niet noodzakelijk deze randvoorwaarden nader aan te vullen met specifieke afwegingen welke GTS zou moeten maken bij de toewijzing van transportcapaciteit. Artikel 2.1.1a is naar het oordeel van de Raad niet in strijd met artikel 12f, eerste lid, sub c en e, Gaswet. Het bezwaar van VEMW is ongegrond.

146. De Raad merkt op dat GTS ingevolge artikel 8, tweede lid, Gaswet om het jaar een capaciteitsplan bij de Raad dient in te leveren waarin hij onder meer aannemelijk dient te maken dat hij beschikt over een doeltreffend kwaliteitsbeheersingssysteem voor de transportdienst. De Raad kan op deze wijze en door middel van het opvragen van gegevens op grond van zijn monitoringsbevoegdheid nagaan of GTS doelmatig/ efficiënt gebruik maakt van het net.

3. “First come, first served”-principe (artikel 2.1.2 TG-LNB)

147. VEMW stelt dat de toegang tot het gastransportnet voor alle marktpartijen tegen gelijke voorwaarden mogelijk moet zijn. Toepassing van dit artikel per 1 januari 2007 heeft tot

gevolg dat met name nieuwe partijen die transportcapaciteit willen contracteren, bij schaarste in de praktijk geen transportcapaciteit toegewezen zullen krijgen. Gevestigde partijen worden dus bevoorreed boven nieuwe marktpartijen. Het “first come, first served-principe” is volgens VEMW daarom in strijd met het discriminatieverbod als bedoeld in artikel 12f, tweede lid, Gaswet en artikel 25 van de Gasrichtlijn.

Beoordeling bezwaren “first come, first served”-principe

148. De Raad stelt voorop dat het “first come, first served”-principe een in Europa algemeen geaccepteerd allocatiemechanisme is. De Raad verwijst daarbij naar de Explanatory note²⁶ van de Commissie waarin gesteld wordt: “first come, first served” is by far the most common capacity allocation mechanism on the European market, while auctions and pro rata may represent the exceptions rather than the rule.” De Raad aanvaardt daarom het “first come, first serve”-principe.

149. Het bezwaar van VEMW dat het “first come, first served”-principe leidt tot discriminatie onderschrijft de Raad niet. Discriminatie houdt in dat gelijke gevallen ongelijk worden behandeld. In het onderhavige geval hebben alle marktpartijen de mogelijkheid om tegen dezelfde voorwaarden langlopende contracten af te sluiten, zodat geen sprake is van discriminatie. Naar het oordeel van de Raad is dan ook geen sprake van strijd met het discriminatieverbod als bedoeld in artikel 12f, tweede lid, Gaswet en artikel 25 van de Gasrichtlijn. Het bezwaar van VEMW is dan ook ongegrond.

4. Wheeling (artikel 2.1.5 TG-LNB)

150. VEMW stelt dat in dit artikel ten onrechte niet geregeld is in welke gevallen entry- en exitpunten kunnen worden gecombineerd, zodat de dienst “wheeling” mogelijk kan worden gemaakt. Deze criteria dienen volgens VEMW te worden opgenomen in de transportvoorwaarden.

Beoordeling bezwaren Wheeling

151. De Raad stelt voorop dat artikel 2.1.5. ingevolge artikel 12b Gaswet²⁷ de kernvoorwaarden voor wheeling dient te bevatten. De Raad acht het om die reden van belang dat in artikel 2.1.5. tot uitdrukking wordt gebracht dat pas sprake is van wheeling indien nauwelijks beslag wordt gelegd op de transportcapaciteit van het landelijk transportnet. De Raad herroept artikel 2.1.5 en wijzigt het als volgt:

²⁶ Capacity Allocation Mechanisms, Explanatory note of DG Energy & Transport on Article 5, paragraph 1 and 2 as well as Annex 2.1. of Regulation (EC) No 1775/2005 of the European Parliament and of the Council of 28 September 2005 on conditions for access to the natural gas transmission networks, p. 6.

²⁷ De Raad is van oordeel dat met artikel 12b Gaswet in ieder geval wordt bedoeld de kernvoorwaarden op te nemen. Deze voorwaarden bevatten in elk geval de minimumvereisten waaraan de landelijke netbeheerder dient te voldoen.

“De netbeheerder van het landelijk transportnet biedt wheeling aan. Wheeling is gastransport van een entry- naar een exitpunt, waarbij geen tot nauwelijks beslag wordt gelegd op de transportcapaciteit van het landelijk transportnet. In de praktijk is wheeling mogelijk tussen entry- en exitpunten die op dezelfde locatie liggen. De combinatie van entry- en exitpunten, waarvoor de dienst wheeling wordt aangeboden, wordt door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op zijn website gepubliceerd. “

152. De Raad acht - met het gewijzigde artikel 2.1.5- de voorwaarden waaronder wheeling dient te worden aangeboden voldoende duidelijk omschreven. De Raad merkt hierbij op dat een shipper een klacht kan indienen bij de NMa indien hij vermoedt dat GTS op punten waar wheeling mogelijk is geen wheeling aanbiedt.

5. Shorthaul (artikel 2.1.6 TG-LNB)

153. VEMW is van mening dat vanuit een oogpunt van doelmatig handelen de dienst “shorthaul” ook voor een periode van een jaar beschikbaar dient te zijn. Uit bovengenoemd artikel volgt dat de dienst “shorthaul” alleen beschikbaar is voor een periode van drie jaren.

Beoordeling bezwaren Shorthaul

154. De Raad wijst erop dat het aanleggen van eigen gasleidingen zoveel mogelijk voorkomen moet worden omdat het zich slecht verhoudt met artikel 12f, eerste lid, sub b, van de Gaswet (het belang van het doelmatig functioneren van de gasvoorziening). Het aanleggen van een eigen leiding voor transport van gas is minder doelmatig dan het bundelen van gasstromen voor transport in een gemeenschappelijk net. Met de dienst shorthaul kan eigen leidingaanleg worden voorkomen.
155. De Raad kan VEMW niet volgen in haar stelling dat de dienst shorthaul vanuit het oogpunt van doelmatigheid ook voor één jaar beschikbaar dient te zijn. Daar komt bij dat VEMW het bezwaar in het geheel niet onderbouwt. De Raad is van mening dat een periode van drie jaar niet leidt tot ondoelmatig handelen, daar eigen leidingaanleg voor een projectduur korter dan 3 jaar onwaarschijnlijk is. De minimumperiode van drie jaar voor de dienst shorthaul leidt naar het oordeel van de Raad derhalve niet tot ondoelmatig handelen. Het bezwaar van VEMW is ongegrond.

6. Diversion (artikel 2.1.7 TG-LNB)

156. VEMW stelt dat de laatste volzin van dit artikel de indruk wekt dat de landelijk netbeheerder de mogelijkheid behoudt om combinaties van entrypuncten die voldoen aan de in het artikel gestelde voorwaarden toch niet te vermelden op de internetpagina en derhalve van het toepassingsbereik van de dienst “diversion” kan uitsluiten. Alle combinaties die voldoen aan

de voorwaarden als bedoeld in artikel 2.1.7 moeten volgens VEMW worden gepubliceerd op de website waarvoor “diversion” kan worden gecontracteerd.

Beoordeling bezwaren Diversion

157. De Raad is van oordeel dat uit de tekst van artikel 2.1.7 voldoende blijkt dat de landelijk netbeheerder verplicht is alle combinaties van entrypunten die voldoen aan de in het artikel gestelde voorwaarden te vermelden op de internetsite. Het bezwaar van VEMW is mogelijkwerwijs ingegeven door de vrees dat de netbeheerder op oneigenlijke gronden punten gaat achterhouden. De Raad merkt hierover op dat zij die vrees niet kan wegnemen door een tekstwijziging van het onderhavige artikel. De Raad kan in het kader van haar toezichthoudende taak wel gegevens opvragen en op deze wijze toezien op een adequate invulling van deze bepaling. Het bezwaar van VEMW is ongegrond.

7. Reservecapaciteit (artikel 2.1.11 TG-LNB)

158. In artikel 2.1.11 is vastgelegd dat de landelijk gasnetbeheerder geen reservecapaciteit aanhoudt. VEMW acht het feit dat de landelijk netbeheerder geen reservecapaciteit aanhoudt in strijd met artikel 12b, tweede lid, Gaswet en de in artikel 12f, eerste lid, onderdelen c, d en e Gaswet. De landelijk netbeheerder dient namelijk te beschikken over voldoende transportcapaciteit om in de totale vraag naar transportcapaciteit te voorzien.

Beoordeling bezwaren reservecapaciteit

159. De Raad begrijpt het bezwaar van VEMW aldus dat VEMW het aanhouden van reservecapaciteit koppelt aan de taak van GTS om over voldoende transportcapaciteit te beschikken, zodat aan de totale vraag naar transportcapaciteit kan worden voldaan. De beheerder van het landelijk gastransportnet dient in het capaciteitsplan, als bedoeld in artikel 8, tweede lid sub c, Gaswet aannemelijk te maken dat hij over voldoende capaciteit beschikt om te voorzien in de totale behoefte aan het transport van gas. Dit laat onverlet dat de vraag naar transportcapaciteit op korte termijn kan fluctueren, zodat het voor kan komen dat de vraag groter is dan het aanbod. Hieruit volgt niet, zoals VEMW beweert, dat de beheerder van het landelijk gastransportnet hiervoor een hoeveelheid reservecapaciteit dient aan te houden. Dit zou in strijd zijn met het vereiste van doelmatigheid als bedoeld in artikel 12f, eerste lid sub b, Gaswet.
160. Het voorgaande staat los van de verplichtingen die GTS heeft ter zake van pieklevering. Ingevolge artikel 12b, tweede lid, sub c, Gaswet dient een netbeheerder aan te geven hoeveel reservecapaciteit beschikbaar is voor het transport van gas. De tekst van het onderhavige artikel is onvolledig geformuleerd en de Raad ziet om die reden aanleiding om het artikel aan te passen. GTS is ingevolge artikel 2, eerste lid, Besluit leveringszekerheid Gaswet jo. artikel 10a, eerste lid, sub a Gaswet namelijk verplicht reservecapaciteit aan te houden voor pieklevering. De Raad herroept artikel 2.1.11 en wijzigt het als volgt:

‘De netbeheerder van het landelijk gastransportnet houdt voor het transport van gas geen reservecapaciteit aan, behalve voor pieklevering.’

8. “Use it or lose it” (artikel 2.4.1 TG-LNB)

161. VEMW meent dat de voorwaarden in bovengenoemd artikel - waarin bepaald wordt in welke gevallen de niet gebruikte capaciteit weer terugvalt aan de landelijk netbeheerder - te ruim gesteld zijn. Dit is volgens VEMW in strijd met artikel 5, eerste, lid van de Gasverordening²⁸, artikel 16 van de MR Gas en artikel 12f, eerste lid, onderdelen c en d, van de Gaswet. Alle niet gebruikte transportcapaciteit moet volgens VEMW terugvallen aan de landelijk netbeheerder. Voorts vindt VEMW dat de in onderdeel c genoemde termijn van een gasmaand moet worden beperkt tot één a twee weken.

Beoordeling bezwaren “Use it or lose it”

162. De Raad is met VEMW van oordeel dat artikel 2.4.1 in strijd is met artikel 5 van de Verordening, reeds hierom dat er van een “onvoldoende gebruik” in de zin van genoemde codebepaling eerst sprake kan zijn indien het onvoldoende gebruik ten minste een maand heeft geduurd. Op deze wijze is niet gewaarborgd dat ongebruikte capaciteit daadwerkelijk ter beschikking wordt gesteld van de markt. De Verordening heeft rechtstreekse werking en artikel 5 geldt dan ook onverkort. De Raad herroept dientengevolge artikel 2.4.1. Dit laat onverlet dat voor de goede werking van artikel 5 van de Verordening het noodzakelijk is dat er nadere implementatievoorwaarden in de technische voorwaarden zullen moeten worden opgenomen. Hiervoor zal aan de gezamenlijke netbeheerders een verzoek tot het uitbrengen van een wijzigingsvoorstel worden gericht.

9. Allocatierollen (artikel 4.3.2 TG-LNB)

163. VEMW stelt dat onduidelijk zou zijn wat onder een “allocatierol” dient te worden verstaan. Voorts vindt VEMW onduidelijk op basis van welke uitgangspunten een persoon voor toedeling van een bepaalde allocatierol in aanmerking komt. De transportvoorwaarden dienen ten aanzien van dit onderdeel te worden verduidelijkt. De huidige regeling is in strijd met artikel 12f, eerste lid, sub e, Gaswet.

Beoordeling bezwaren Allocatierollen

164. De Raad is van oordeel dat VEMW geen belang heeft bij bovengenoemd bezwaar. Deze bepaling ziet op de (werk)relatie tussen de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en shippers. VEMW vertegenwoordigt geen van deze partijen zodat zij geen rechtstreeks belang heeft. De Raad acht de bezwaren van VEMW tegen bovengenoemde artikelen dan ook niet ontvankelijk.

²⁸ Gasverordening, 1775/2005/EG.

10. Voorziene onderbreking transportdienst (artikel 4.4.1. TG-LNB)

165. VEMW stelt dat ingevolge artikel 12f, eerste lid, sub d en e, Gaswet de informatieverplichting - inhoudende het melden van een voorziene onderbreking - niet alleen voor shippers moet gelden maar ook moet gaan gelden voor afnemers. Afnemers hebben een groot belang bij inzicht in de reden en de noodzaak voor een geplande onderbreking van de transportdienst.

Beoordeling bezwaren Voorziene onderbreking transportdienst

166. Voor wat betreft de bezwaren tegen bovengenoemd artikel merkt de Raad op dat hij dit niet los kan zien van de bezwaren die VEMW heeft gemaakt tegen het shippermodel. Immers, op grond van dit model kan alleen een shipper optreden als wederpartij van GTS; uit dien hoofde is de informatieverplichting in de technische voorwaarden beperkt tot de shippers.

167. VEMW heeft in bezwaar echter bepleit dat de mogelijkheden voor afnemers om zelf rechtstreeks zaken te doen met GTS, zouden moeten worden verruimd. Dit houdt nauw verband met het gewijzigde artikel 12b lid 2a Gaswet. De Raad heeft in randnummer 143 van dit besluit opgemerkt dat voor implementatie van dit artikel een wijzigingsvoorstel van de gezamenlijke netbeheerders noodzakelijk is. In het kader van dit voorstel zal tevens moeten worden bezien in hoeverre een wijziging van artikel 4.4.1. noodzakelijk is. In afwachting daarvan ziet de Raad geen aanleiding om het onderhavige artikel thans te wijzigen.

11. Maandcontracten (artikel 5.2.1. TG-LNB)

168. VEMW stelt dat de in bovengenoemd artikel opgenomen vereisten 1) dat de gecontracteerde transportcapaciteit over de gehele contractperiode constant dient te zijn en 2) dat een maandcontract altijd eindigt op de laatste dag van de gasmaand, overbodig zijn en een belemmering zijn voor de ontwikkeling van de handel in korte termijn contracten. Deze vereisten dienen dan ook te vervallen wegens strijd met artikel 12f, eerste en tweede lid, Gaswet.

Beoordeling bezwaren maandcontracten

169. De Raad ziet geen aanleiding om artikel 5.2.1 aan te passen en overweegt daartoe het volgende. De Raad kan VEMW niet volgen in haar stelling dat de transportcapaciteit over de gehele periode gevarieerd zou moeten kunnen zijn. Artikel 5.2.1 geeft aan dat een shipper of aangeslotene met exitcapaciteit (amex) de keuze heeft tussen dag- en maandcontracten. Een shipper of amex kan dag- en maandcontracten afsluiten met GTS en kan op deze wijze dus een gevarieerd profiel samenstellen. Een shipper of amex kan bijvoorbeeld een (basis)maand capaciteit contracteren en daarbovenop nog voor verschillende dagen binnen die maand een hoeveelheid dagcapaciteit. Variatie binnen een dag is niet mogelijk daar het contracteren van uurcapaciteit op grond van de Tarievecode niet mogelijk is. De grief van VEMW is in zoverre ongegrond.

170. Voor wat betreft de grief dat de einddatum van maandcontracten flexibel dient te zijn overweegt de Raad dat reeds in de Tarieencode bepaald is dat een maandcontract altijd eindigt op de laatste dag van de gasmaand. In de onderhavige transportvoorwaarden kan dit derhalve niet onafhankelijk van de Tarieencode worden gewijzigd. De Raad merkt hierbij op dat een maandcontract niet noodzakelijkerwijs op de laatste dag van de maand dient te eindigen. De Raad is van oordeel dat dit vereiste in strijd is met artikel 12f, onderdelen c-e, Gaswet omdat het onnodig handelsbeperkend werkt. Een maandcontract zou op alle dagen in de maand moeten kunnen eindigen. De Raad zal de gezamenlijke netbeheerders dan ook verzoeken een wijzigingsvoorstel in te dienen op dit punt. Het gaat dan om een wijzigingsvoorstel met betrekking tot de Tarieencode Gas en de Transportvoorwaarden Gas-LNB.

12. Entry- en exitpunten (artikel 6.3 TG-LNB)

171. VEMW stelt dat het onduidelijk is waarom het in de onderdelen a en b van artikel 6.3 TG-LNB gemaakte onderscheid in entry- en exitpunten wordt gemaakt. Voorts ontbreken in de transportvoorwaarden duidelijke criteria op grond waarvan dient te worden bepaald welke entry- en exitpunten moeten worden gehanteerd in het tariefsysteem.

Beoordeling bezwaren Entry- en exitpunten

172. Voor wat betreft de bezwaren tegen artikel 6.3 verwijst de Raad naar hetgeen hij in de randnummers 122-125 van dit besluit hierover heeft overwogen. De Raad acht het bezwaar van VEMW om deze redenen ongegrond.

13. Compensatieregeling

173. VEMW stelt dat in de transportvoorwaarden ten onrechte een compensatieregeling, als bedoeld in artikel 12 van de MR Gas ontbreekt.

Beoordeling bezwaren Compensatieregeling

174. De Raad kan VEMW niet volgen in haar stelling dat een compensatieregeling als bedoeld in artikel 12 van de MR Gas ontbreekt. De Raad heeft in paragraaf 7.2 ("Compensatie bij ernstige storingen") van de Aansluitvoorwaarden Gas - LNB een compensatieregeling opgenomen. Deze compensatieregeling voldoet naar het oordeel van de Raad aan de Ministeriële Regeling tariefstructuren en voorwaarden gas. De Raad heeft de compensatieregeling in de aansluitvoorwaarden en niet in de transportvoorwaarden opgenomen omdat artikel 12 MR onder a ziet op de "afnemer". De voorwaarden die gelden tussen de afnemer en de beheerder van het landelijk gastransportnet dienen naar het oordeel van de Raad te worden vastgelegd in de Aansluitvoorwaarden Gas - LNB. Het bezwaar van VEMW is derhalve ongegrond.

II. Wettelijke taken LNB van algemeen belang

Wettelijke taken LNB van algemeen belang (artikel 3.1)

175. VEMW is van mening dat de in artikel 3.1, tweede alinea opgenomen verwijzing naar het capaciteitsplan dient te vervallen. Het realiseren van capaciteitsuitbreidingen is ten onrechte afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat de capaciteitsuitbreiding in het door de landelijk netbeheerder op te stellen capaciteitsplan moet worden opgenomen. Hierdoor kan een situatie ontstaan dat een noodzakelijke capaciteitsuitbreiding niet kan worden gerealiseerd omdat de uitbreiding niet is opgenomen in het capaciteitsplan. Dit is volgens VEMW in strijd met artikel 10a, eerste lid, sub g, Gaswet.

Beoordeling bezwaren Wettelijke taken LNB van algemeen belang (artikel 3.1.)

176. In artikel 3.1. is bepaald dat de landelijk netbeheerder capaciteitsuitbreidingen moet realiseren om te voldoen aan de wettelijke taak - zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid, sub g, Gaswet - zorg te dragen voor voldoende transportcapaciteit. Ingevolge artikel 8, tweede lid, Gaswet dient de netbeheerder om het jaar een document op te stellen waarin hij onder meer aannemelijk maakt dat hij beschikt over voldoende capaciteit om te voorzien in de totale behoefte aan het transport van gas. Dit document wordt aangeduid als het "Capaciteitsplan Gas".

177. GTS dient in dit capaciteitsplan een overzicht te verschaffen van de capaciteit binnen zijn gastransportnet en installaties, alsmede zo nauwkeurig mogelijke ramingen van de behoefte in de komende twee jaar. De Raad besteedt bij de beoordeling van het capaciteitsplan aandacht aan knelpunten en aan eventuele oplossingen daarvoor. De Raad heeft een verwijzing naar het capaciteitsplan opgenomen om afnemers de mogelijkheid te geven om te controleren of hun capaciteitsaanvraag door GTS meegenomen is.

178. De grief van VEMW dat een de noodzakelijke capaciteitsuitbreiding niet kan worden gerealiseerd omdat de uitbreiding niet is opgenomen in het capaciteitsplan deelt de Raad niet. GTS dient om het jaar een capaciteitsplan vast te stellen. Iedere noodzakelijke capaciteitsuitbreiding voor de lange termijn dient te worden opgenomen in het capaciteitsplan. Realisatie van een capaciteitsuitbreiding duurt enige tijd in verband met tracébeoordeling, opstellen van technische documenten voor officiële instanties evenals de vergunningsprocedure zelf (gemeente en soms ook provincie). De Raad meent dat - gelet op de frequentie waarmee het capaciteitsplan aangepast wordt en de voorbereiding die nodig is om een capaciteitsuitbreiding tot stand te brengen - de verplichting dat iedere capaciteitsuitbreiding opgenomen dient te worden in het capaciteitsplan niet kan leiden tot een situatie dat noodzakelijke capaciteitsuitbreidingen *op de lange termijn* niet kunnen worden gerealiseerd.

179. De Raad acht de verwijzing naar het capaciteitsplan in onderhavige bepaling dan ook niet in strijd met artikel 10a, eerste lid, sub g, Gaswet. Het bezwaar van VEMW is ongegrond.

180. Voor zover de grief van VEMW is ingegeven door de vrees dat de netbeheerder de gevraagde transportcapaciteit voor de lange termijn niet opneemt in het capaciteitsplan en om die reden geen capaciteitsuitbreiding realiseert, merkt de Raad op dat het door VEMW bedoelde punt ligt in de sfeer van handhaving van de technische voorwaarden. Dit staat los van de verbindendheid van de norm zelf.

III. Allocatievoorwaarden Gas

1. + 2. Aanpassen allocatiegegevens en ontbreken allocatievoorwaarden (2.3.4 en 2.3.5)

181. VEMW stelt dat artikel 2.3.4 moet worden verduidelijkt nu het niet duidelijk maakt in welke gevallen na de zestiende werkdag de landelijk netbeheerder alsnog toestemming kan geven tot aanpassing van allocatiegegevens. Voorts stelt VEMW dat artikel 2.3.5 geen eenduidige regeling bevat voor situaties waarbij een netbeheerder niet in staat is allocatiegegevens aan te leveren binnen de in artikel 2.3.1 dan wel artikel 2.3.4 bedoelde termijn van 16 werkdagen.

Beoordeling aanpassen allocatiegegevens en ontbreken allocatievoorwaarden (2.3.4 en 2.3.5)

182. De Raad is van oordeel dat VEMW geen belang heeft bij bovengenoemde bezwaren. Artikel 2.3.4. is sinds 20 december 2006 vervallen²⁹ en elders in de Allocatievoorwaarden Gas is geen vergelijkbaar artikel opgenomen, zodat VEMW geen belang meer heeft bij het daartegen gerichte bezwaar. Voor wat betreft artikel 2.3.5³⁰ geldt dat het ziet op de (werk)relatie tussen de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, de regionale netbeheerders en shippers. VEMW vertegenwoordigt geen van deze partijen zodat zij in zoverre geen rechtstreeks belang heeft bij haar bezwaar tegen artikel 2.3.5. De Raad acht de bezwaren van VEMW tegen bovengenoemde artikelen dan ook niet ontvankelijk.

3. Meterstanden (artikel 3.1)³¹

183. VEMW is van mening dat de betekenis van het begrip “onder meer” dient te vervallen dan wel verduidelijking behoeft.

Beoordeling Meterstanden (artikel 3.1)

²⁹ Besluit van 19 december 2006, met kenmerk 102411/8 BT300.

³⁰ Laatstelijk gewijzigd bij besluit van 19 december 2006, met kenmerk 102411/8 BT300, bijlage 1 Allocatievoorwaarden Gas, p.5, artikel 2.3.5 is vernummerd tot 2.5.2.

³¹ Laatstelijk gewijzigd bij besluit van 19 december 2006, met kenmerk 102411/8 BT300, bijlage 1 Allocatievoorwaarden Gas, p. 7.

184. De Raad is van oordeel dat het bepaalde in artikel 3.1 aanpassing behoeft. Reconciliatie wordt namelijk niet alleen uitgevoerd aan de hand van de meterstanden van de voorafgaande kalendermaand. Voor het uitvoeren van reconciliatie zijn meerdere gegevens nodig. Naar het oordeel van de Raad is het niet noodzakelijk dat onderhavig artikel uitputtend vermeldt welke gegevens nodig zijn voor het uitvoeren van reconciliatie. Het vermelden van slechts enkele van deze gegevens werkt echter onnodig verwarrend. Een overzicht van de gegevens die nodig zijn voor het uitvoeren van reconciliatie is terug te vinden in bijlage 6.2 van de Allocatievoorwaarden.

185. De Raad meent daarom dat kan worden volstaan met opname in de allocatievoorwaarden van de verplichting dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en de regionale netbeheerders maandelijks de reconciliatie uitvoeren. De Raad herroept artikel 3.1 en wijzigt het als volgt:

“De netbeheerder van het landelijk gastransportnet en de regionale netbeheerders voeren maandelijks de reconciliatie uit.”

4. Afnamecategorieën

186. VEMW stelt dat het hanteren van verschillende afnamecategorieën in de artikelen 4.3.1.1, 4.3.1.2., 4.3.1.3. en 4.3.1.4. overbodig is en het allocatieproces onnodig complex maakt. VEMW prefereert een onderscheid naar afnamecategorieën bemeten (“op uurbasis” en “overige afnemers”) en onbemeten.

Beoordeling bezwaren afnamecategorieën

187. De Raad ziet geen aanleiding om een onderscheid naar afnamecategorieën in bemeten en onbemeten te maken. In de Allocatievoorwaarden worden de allocaties gesommeerd per afnamecategorie samengesteld. Met name in de niet uurlijks bemeten afnamecategorieën is het onwenselijk deze volgens één onbemeten categorie te alloceren. Profielen zoals G1A, G2A, G2B en G2C zijn opgesteld om de toerekening naar afnemers toe zo nauwkeurig mogelijk te maken. Door hiervoor één categorie te hanteren worden afnemers onnodig bevoordeeld of benadeeld omdat zij in een profiel terecht komen dat minder goed overeenkomt met hun werkelijke profiel. De Raad acht het bezwaar van VEMW ongegrond.

5. GOS

188. VEMW meent dat het begrip “GOS” verduidelijking behoeft.

Beoordeling bewaren GOS

189. De Raad heeft in de Begrippenlijst Gas het begrip “GOS” als volgt gedefinieerd:

“gasontvangstation, zijnde een administratief verzamelpunt, doorgaans gedefinieerd op de grens van het landelijk gastransportnet en een (deel van een) regionaal gastransportnet, ten behoeve van de uitvoering van een aantal marktfaciliterende taken door de netbeheerder,

meestal samenvallend met de plaats van een of meer systeemverbinding(en). Indien het verzamelpunt betrekking heeft op meer dan één systeemverbinding, wordt het ook wel aangeduid als "pseudo-GOS".

190. De Raad acht het begrip GOS onvoldoende duidelijk omschreven daar niet in alle gevallen het administratieve verzamelpunt, maar juist het fysieke punt wordt bedoeld. De Raad is dan ook van mening dat het begrip "GOS" nader dient te worden omschreven en zal daartoe een verzoek doen bij de gezamenlijke netbeheerders.

6. Restenergie

191. VEMW stelt dat de verplichting van de netbeheerder om restenergie te voorkomen, zoals neergelegd in artikel B3.2.2., laatste volzin, Allocatievoorwaarden Gas te algemeen is geformuleerd. Deze bepaling dient volgens VEMW als volgt te luiden:

"de regionale netbeheerder neemt alle maatregelen die redelijkerwijs mogelijk zijn restenergie zo veel mogelijk te beperken."

Beoordeling bezwaren restenergie

192. De Raad heeft bij besluit van 19 december 2006³² de tekst van bovengenoemd artikel gewijzigd. Artikel B3.2.2 luidt nu:

"De hoeveelheid restenergie die door de regionale netbeheerder is vastgesteld bij een verbruiker wordt tegelijk met de onder 2.4.1, 2.5.1 en 2.6.1 van de Allocatievoorwaarden Gas bedoelde hoeveelheid bij de leverancier bekend gemaakt door middel van het bericht 'BALL'."

193. Daar de tekst van bovengenoemd artikel een ander onderwerp regelt dan het oorspronkelijke artikel B3.2.2 en het oorspronkelijke artikel niet op een andere plaats in de Allocatievoorwaarden Gas terugkomt, is het belang van VEMW bij het onderhavige bezwaar komen te vervallen. De Raad acht het bezwaar van VEMW dan ook niet-ontvankelijk.

IV. Samenwerkingsregeling

1. Doel samenwerkingsregeling

194. Artikel 2.1 spreekt slechts over "optimale afstemming" tussen netbeheerders hetgeen volgens VEMW inhoudt dat netbeheerders met elkaar rekening houden voor zover dit noodzakelijk is ter uitvoering van hun wettelijke taken. Dit is volgens VEMW in strijd met de belangen genoemd in artikel 12f, eerste lid, sub c, d, en e Gaswet. Het doel van de samenwerkingsregeling is volgens VEMW om te komen tot een betrouwbaar en doelmatig beheer van alle netten tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Daarnaast laat de samenwerkingsregeling, als bedoeld in artikel 2.4 laatste volzin, de mogelijkheid open dat

³² Besluit van 19 december 2006, met kenmerk 102411/8 BT300, Allocatievoorwaarden Gas.

netbeheerders suboptimale oplossingen doorvoeren. VEMW vindt dat een netbeheerder moet worden zijn om aanpassingen in het net door te voeren, als dit resulteert in de meest doelmatige (kostenefficiënte) oplossing.

Beoordeling bezwaren Doel samenwerkingsregeling

195. De Raad is van mening dat artikel 10, eerste lid, Gaswet dit bezwaar al ondervangt. Ingevolge artikel 10, eerste lid, Gaswet heeft een netbeheerder immers al tot taak zijn gastransportnet op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid doelmatigheid en betrouwbaarheid van dat gastransportnet en van het transport van gas waarborgt. Met de artikelen 2.1 en 2.4 wordt beoogd een optimale afstemming te bereiken tussen de netbeheerders om te bewerkstelligen dat iedere netbeheerder zijn wettelijke taken en verplichtingen kan nakomen. Onderhavige artikelen laten de verplichtingen voor de netbeheerder ingevolge artikel 10, eerste lid, Gaswet onverlet. De Raad ziet derhalve geen aanleiding onderhavige artikelen aan te passen. Het bezwaar van VEMW is ongegrond.

2. Onderzoek en ontwikkeling [artikel 4]

196. VEMW stelt dat artikel 4 een meer verplichtend karakter dient te krijgen, zodat de netbeheerder wordt gestimuleerd om inspanningen te verrichten die resulteren in de ontwikkeling van nieuwe technologieën.

Beoordeling bezwaren Onderzoek en ontwikkeling [artikel 4]

197. De Raad is van oordeel dat VEMW geen belang heeft bij bovengenoemd bezwaar. De bepaling betreft een inspanningsverplichting voor de netbeheerder. VEMW vertegenwoordigt een groep afnemers en deze hebben geen ~~rechtstreeks~~ belang bij bovengenoemde bepaling. De Raad acht de bezwaren van VEMW tegen bovengenoemde artikelen dan ook niet ontvankelijk.

3. Calamiteitenregeling [artikel 5.2]

198. VEMW is van mening dat de calamiteitenregeling ingevolge artikel 5.2 te vrijblijvend geformuleerd is. Artikel 5.2 Samenwerkingsregeling spreekt over “in buitengewone omstandigheden het transport van gas zo goed mogelijk te laten verlopen” terwijl artikel 12 eerste lid, sub f³³ Gaswet spreekt over “het waarborgen van transport in buitengewone omstandigheden”. Artikel 5.2 Samenwerkingsregeling is volgens VEMW derhalve in strijd met artikel 12b, eerste lid, onderdeel e, Gaswet.

Beoordeling bezwaren Calamiteitenregeling [artikel 5.2]

³³ Na inwerkingtreding van de Veegwet EZ 2005, Staatsblad 2006, 593 artikel 12b, eerste lid, sub e Gaswet.

199. De Raad ziet geen aanleiding om artikel 5.2 van de Samenwerkingregeling te wijzigen. In artikel 5.2 is een calamiteitenregeling opgenomen waarbij de netbeheerder wordt verplicht om gedurende 7 dagen per week 24 uur per dag bereikbaarheid van relevante medewerkers te waarborgen met het oog op het tot stand komen van de samenwerking die nodig of wenselijk kan zijn om in buitengewone omstandigheden het transport van gas te zo goed mogelijk te laten verlopen.

200. De Raad kan VEMW niet volgen in haar stelling dat onderhavig artikel in strijd zou zijn met artikel 12b, eerste lid, onderdeel e, Gaswet. Ingevolge artikel 12b, eerste lid, sub e, Gaswet dient de netbeheerder het transport te waarborgen in buitengewone omstandigheden. Met artikel 5.2 is niet bedoeld nadere invulling te geven aan artikel 12 b, eerste lid, sub e, Gaswet maar dit artikel geeft aan op welke wijze de netbeheerders samenwerken indien sprake is van buitengewone omstandigheden. De Raad ziet dan ook geen aanleiding onderhavig artikel aan te passen. Het bezwaar van VEMW is ongegrond.

D. Beoordelingskader; verzoek tot wijziging

201. In de randnummers 77 tot en met 80 heeft de Raad het beoordelingskader inzake de technische codes gas geschetst. Daarin is, kort gezegd, het volgende aangegeven. Op grond van artikel 12b Gaswet dienen de gezamenlijke netbeheerders een voorstel tot vaststelling van de technische voorwaarden bij de Raad in te dienen. In artikel 12f Gaswet is geregeld dat de Raad met inachtneming van dit voorstel alsmede de resultaten van het overleg met representatieve organisaties van netgebruikers en een aantal nader in het artikel opgesomde belangen de technische voorwaarden vaststelt.

202. In deze beslissing op bezwaar is de Raad op een aantal punten tot de conclusie gekomen dat een bepaling moet worden gewijzigd, maar dat er geen voorstel van de gezamenlijke netbeheerders voorhanden is op basis waarvan de Raad kan komen tot een gewijzigde vaststelling. In deze gevallen zal de Raad aan de gezamenlijke netbeheerders vragen om een voorstel tot wijziging, als bedoeld in artikel 12c, eerste lid, Gaswet, uit te brengen.

203. Het voorgaande betreft de volgende gevallen:

- Kernvoorwaarden voor het faciliteren van het TTF in technische zin (randnummer 114);
- Voorwaarden waaronder de systeemdienst “kwaliteitsconversie” wordt aangeboden (randnummers 119-120);
- Implementatie van artikel 12b lid 2a (randnummer 143);
- Artikel 2.4.1 Transportvoorwaarden Gas - LNB “Use it or lose it” - principe (randnummer 162);
- Artikel 4.4.1. Transportvoorwaarden Gas - LNB (randnummer 167);

- Artikel 5.2.1. Transportvoorwaarden Gas - LNB (randnummer 170);
- Begrippenlijst Gas "GOS" (randnummer 190).

204. De Raad zal zo spoedig mogelijk na het nemen van de onderhavige beslissing op bezwaar de verzoeken tot het indienen van wijzigingsvoorstellen aan de gezamenlijke netbeheerders zenden.

VI. Kosten bezwaarprocedure

205. Zowel GTS - in het door haar advocaten-gemachtigden ingediende bezwaarschrift van 10 juli 2006 - als VEMW hebben de Raad verzocht de kosten die zij in verband met de behandeling van het bezwaar hebben moeten maken, op de voet van het bepaalde bij artikel 7:15 Awb te vergoeden.

206. Nu de bezwaren van GTS in het bezwaarschrift van 10 juli 2006 en de bezwaren van VEMW de Raad aanleiding geven het bestreden besluit gedeeltelijk te herroepen wegens aan hem te wijten onrechtmatigheid, dienen deze verzoeken als volgt te worden toegewezen. Gelet op de bijlage bij het Besluit proceskosten bestuursrecht, worden de kosten van zowel GTS als VEMW begroot op 2 punten (bezwaarschrift, verschijnen hoorzitting) x EUR 322 x wegingsfactor 1,5 (zwaar) = EUR 966.

VII. Besluit

207. De Raad van de Nederlandse Mededingingsautoriteit besluit het volgende.

I. verklaart de bezwaren van Gasterra B.V. en RWE Energy Nederland N.V. niet-ontvankelijk.

II. verklaart de bezwaren van de volgende leden van EnergieNed niet-ontvankelijk:

DELTA Energy B.V., EON Benelux B.V., Electrabel Nederland, Elsta BV. & Co C.V., ENECO Energy Trade B.V., Essent Energie Productie B.V., N.V. EPZ en N.V. NUON Energy Sourcing;

BP Energy Marketing, Cogas Energie, DELTA Energy B.V., D-Gas B.V., DONG Netherlands B.V. EON Benelux N.V., Electrabel Nederland Sales B.V., Eneco Energy Trade B.V., EnerMosane N.V., Essent Energy Trading B.V., Essent N.V., Gasterra B.V., Gaz de France, N.V. Rendo, N.V. Nuon Business, N.V. Nuon Energy Sourcing, N.V. ONS Energie, Oxxio Nederland B.V., RWE Energy Nederland N.V., RWE Oubragas N.V. en Statkraft Markets BV.;

III. verklaart de bezwaren van de Vereniging Energie, Milieu en Water niet-ontvankelijk, voor zover deze bezwaren zijn gericht tegen artikel 4.3.2 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB, artikel 2.3.4 en artikel 2.3.5 van de Allocatievoorwaarden Gas, artikel B3.2.2 van de Allocatievoorwaarden Gas, alsmede artikel 4 van de Samenwerkingsregeling Netbeheerders Gas;

IV. herroept de volgende onderdelen van het bestreden besluit d.d. 27 juni 2006, kenmerk 101929-49:

Transportvoorwaarden Gas - LNB: artikel 2.1.2a., artikel 2.1.5., artikel 2.1.11., artikel 2.4.1, artikel 6.3, de volzin "Indien publicatie op basis van dit artikel van de gegevens per entrypunt dan wel exitpunt ertoe leidt dat op een entrypunt of exitpunt vertrouwelijke gegevens als hierboven bedoeld worden gepubliceerd, dan zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de gegevens van dat entrypunt of exitpunt sommeren met de gegevens van het (de) meest nabij gelegen entrypunt(en) respectievelijk exitpunt(en) en die gesommeerde gegevens publiceren", en artikel 7.3.

Wettelijke taken LNB van algemeen belang: artikel 2.3.1.

Allocatievoorwaarden Gas: artikel 3.1.

V. stelt de volgende artikelen vast:

Transportvoorwaarden Gas - LNB:

- artikel 2.1.5 komt als volgt te luiden:

De netbeheerder van het landelijk transportnet biedt wheeling aan. Wheeling is gastransport van een entry- naar een exitpunt, waarbij geen tot nauwelijks beslag wordt gelegd op de transportcapaciteit van het landelijk transportnet. In de praktijk is wheeling mogelijk tussen entry- en exitpunten die op dezelfde locatie liggen. De combinatie van entry- en exitpunten, waarvoor de dienst wheeling wordt aangeboden, wordt door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op zijn website gepubliceerd.

- artikel 2.1.11 komt als volgt te luiden:

De netbeheerder van het landelijk gastransportnet houdt voor het transport van gas geen reservecapaciteit aan, behalve voor pieklevering.

- artikel 7.3 komt als volgt te luiden:

De netbeheerder van het landelijk gastransportnet maakt het mogelijk dat gas, dat zich in het landelijk gastransportnet bevindt, wordt verhandeld via de TTF. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet kan administratieve en operationele voorwaarden stellen aan het gebruik van de TTF.”

Allocatievoorwaarden Gas:

- artikel 3.1 komt als volgt te luiden:

De netbeheerder van het landelijk gastransportnet en de regionale netbeheerders voeren maandelijks de reconciliatie uit.

VI. de wijzigingen onder V in werking te laten treden met ingang van de dag na de dag waarop zij bekend zijn gemaakt;

VII. artikel 5.1.7 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB tot 1 januari 2008 toe te passen alsof deze bepaling als volgt luidt: De netbeheerder van het landelijk gastransportnet kan met het oog op ingrijpende veranderingen in de gasmarkt tijdelijk voor bepaalde categorieën afwijken van de in 5.1, 2.1.1a en 2.2.1a neergelegde regels;

VIII. voor het overige het besluit van 27 juni 2006, kenmerk 101929-49, in stand te houden;

IX. wijst het door Gas Transport Services B.V. bij bezwaarschrift van 10 juli 2006 ingediende verzoek om vergoeding van de door haar gemaakte kosten in deze bezwaarprocedure, toe en stelt de hoogte van het te vergoeden bedrag vast op EUR 966. De Raad wijst de Staat der Nederlanden aan als de rechtspersoon die deze kosten moet vergoeden; en

X. wijst het de door de Vereniging Energie, Milieu en Water ingediende verzoek om vergoeding van de door haar gemaakte kosten in deze bezwaarprocedure, toe en stelt de hoogte van het te vergoeden bedrag vast op EUR 966. De Raad wijst de Staat der Nederlanden aan als de rechtspersoon die deze kosten moet vergoeden.

Den Haag, 29 oktober 2007

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze,

W.g.
P. Kalbfleisch
Voorzitter

Tegen dit besluit kan degene wiens belang daarbij rechtstreeks is betrokken, binnen zes weken na bekendmaking beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA, 's-Gravenhage.

